

„Nincsen szükség arra, hogy megtudjam, mi lesz holnap. Ha tudom, mi van ma, mindent tudok.”

(Hamvas Béla: Szarepta)

XXVIII. évfolyam 3. szám
2021. március

BULÁNYI GYÖRGY

HOGY HÍVNAK TÉGED SZÉP ÖREGÚR?

a. Megtalálunk-e még téged segíteni tudó igaz Isten? Hiszünk-e még abban, hogy... vagy? A magunk csinálta Isten bukása nem lesz számunkra az Istennek bukása is? Hiszünk-e még Benned, Isten? Hiszünk-e olyan hittel, hogyha mondod: tedd ezt- tesszük? Ha mondom egy kis óvodásnak csokoládéfa nőtt a szomszédban, lógnak róla a szerencsi táblák, menj hát, vihetsz amennyit akarsz... és bólogat, és nem megy – elhitte vajon, amit neki mondtam?

...b. Nincs időnk filozofálni, megtalálhatjuk-e az Istent. Az élet leckéje egyre kegyetlenebb lesz. Lassan mindenünket elveszítjük, amiben bizakodtunk Sem föld, sem más, sem életbiztosítás, sem állás, sem részvény, sem vállalkozás. Ha kapok munkát, élek. Ha nem kapok – nem tudom mi lesz velem. Mit eszek én és az enyéim. Az élet tökéletesen bizonytalanná vált. S

Bulányi Gy.: Hogy hívnak téged...?	4665
Farkas I.: Hogyan vállaljunk...?	4666
Márcki I.: Kiűzetés a Kertből	4669
Mezey A.: A Bulányival szemben...	4671
Bulányi Gy.: Főpapok, írástudók és vének	4674
Vincze E.: A kicsi a szép	4676
ELMÉLKEDÉSEK	4679

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

ebben a sűrű sötét bizonytalanságban kell valaki, aki megfogja a kezemet és szól: Ne félj! Egész életed bizonytalan szabadságod, kenyered. Házad imbolyog. De én nem imbolygok, én biztos vagyok. Rejtsd a tenyerembe a kezedet és minden imbolyogtatás ellenére is fogod érezni, hogy szilárd talajon állsz. Minden létbizonytalanságod ellenére is biztosnak fogod tudni magadat. Ne félj! Én ura vagyok és intézője vagyok ennek a nagy felfordulásnak. Az én szekerem dübörög most végig a világon. Az enyém, akkor is, ha a kocsis káromkodik. Az egész felfordulásnak egyetlen értelme, hogy te megtalálj engem. Ezért voltak alacsonyok a Kárpátok és keskeny a Tisza, a Duna és a Balaton. S ezért adtak oda téged Jaltában, hogy eldobva azt az Isten-pótlékot megtalálj majd engem. Semmi sincsen sem hiába. sem ellenemre. Higgy nekem. „Érted történnék mindenek”! (Babits) Vigyázok rád és megmentelek. Semmit se félj csak higgy - - Meg kell találnom őt. Az Istent, aki erős arra, hogy teljesítse, amit kérek. Aki nem hallgat, nem süket, de felel nekem, már azt se bánom hogyha szorít. Szoríthat-e jobban, mint ahogy ez a világ szorít, pedig hát nem is Isten. Vállalnom kell a szorítást is, csak tartson! Hogy el ne vesszek. Hogy szóljon nekem is: Angyalainak parancsolt felőled, hogy kőbe ne üssed lábad

Áspiskígyón jársz majd és baziliszkuszon majd oroslánkölyköket tiporsz szét és sárkányokat... Ezrek hulljanak bár balod felől és tizezrek jobb felől, baj nem érhet téged.”

c. Meg tudlak találni Téged igaz Isten? Aki vagy, hallasz, erős vagy, megfogod a kezem, segítesz és megtartasz? Van-e még szemünk meglátni, szavunk megszólítani Téged. Nem járunk-e úgy az Istennel, mint a költő Sion hegy alatt. Odamegy hozzá a bús, kopott Isten, az ő Ura, a rég feledett, simogatja őt, bekönnyezi az arcát: „jó és kegyes volt hozzám az öreg. A költő érzi az „Isten-szapot”. Tudja, hogy itt a perc, amelyben megkaphatja azt, amit máskor soha senkitől – az Istent. Próbálja tehát megszólítani Őt „Hogy hívnak téged szép öreg úr. Kihez mondtam sok imát. Jaj, jaj, jaj. Nem emlékezem Halottan visszajöttem Hozzád én. Az életben kárhozott. Csak tudnék egy gyermeki imát”. Minden hiába. A költő nem tudja megszólítani az Istent. „Jajgatva törtem az eszem... Nem emlékezem.” Egy darabig várta a megszólító hangot. „aztán elszaladt „Minden lépése zsoldárütem, halotti zsoldár, s én ülök sírva Sión hegy alatt „Nem lesz sorsunk a költő sorsa? A hazugságok, a magunk csinálta hamis istenek nem rontották-e el bennünk az igaz Isten képét úgynnyira, hogy képtelenek leszünk megszoritani, nevéen nevezni Őt!?

d. Meg kell találnunk ezt az Istent, aki nem tudatjelenség. Nem hazugság, hanem valóság. Azt, aki VAN. Aki elmondta magáról: Én vagyok, aki vagyok. Le kell döntenünk a faragott képeket. Le, mert nem boldogítanak. A szalon-Krisztus megcsalt és a proletár-Krisztusnak nem tudunk hinni. Elég volt a csalódásból. Kell nekünk a boldog és boldogító Isten, aki bennünket optimista-realista nemzedékké nevel, hogy ragyogó arccal mosolyogjunk bele a világba büszkén viselve a Szent Pál ellen mondott vádat: hogy holnapra kiforgatjuk sarkaiból a világot. (V.ö. Csel 17,6 s „holnapra megforgatjuk az egész világot” Isten, aki örökössé tesz bennünket, aki nekünk adja a jövőndöt, hogy készítsünk újabb ezer éveket. Ma és akkor is, akkor is, amikor a maiak már csak a történelemkönyvből lesznek ismerősek. A szalon-Krisztus és a Proletár -Krisztus helyébe meg kell találnunk az igazi Krisztust, a Názáreti Jézust.

...e. Megtaláljuk-e? Tartsatok bűnbánatot és elközelgett a menyek Országá. Aki hajlandó meglátni a maga élete hazugságait, a maga személyes Istenhamisítását, bezárt szívűséget, oltárt nem ismerését, már el is indult az úton, hogy megmutassa neki az Isten önmagát. Olyan jól tudjuk már a bolsevizmus tévedéseit és bűneit! Minek emlegetni? Jobbak leszünk tőle?

Bűneinket meglátva kiáltunk szenvedésünk és bizonytalanságunk mélyéből: Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam könyörülj és mondd, amit a jerikói vaknak mondtál, hogy megszabadít engem a Benced való hitem, elveszi tőlem a hazugságot, a ködöt s a halált, s kapok igazságot is, utat és életet is... Életet is, mert „*aki énbennem hiszen, még ha meghalt is, élni fog...*” (Jn 11,25).

FARKAS ISTVÁN

HOGYAN VÁLLALJUNK KÖZÖSSÉGET EGY VADDISZNÓVAL?

(...azoknak a tanulóknak,
akik igen jól érzik magukat állatok között,
de az emberekkel nehezen jönnek ki.)

Milyen is egy vaddisznó?

Latin neve: sus scrofa

Hétköznapi, emberi szemmel nézve egy randa gusztustalan, koszos állat, melynek a szaga éppen a hasonló étkezési szokások miatt éppoly elviselhetetlenül bűdös, mint az emberé lenne, ha ugyanolyan körülmények közt élne. Formája formátlan, leginkább egy szőrös stelázsira emlékeztet, tülök orra, nagy szőrös fülei és kacskaringós, bojtos, a testéhez viszonyítva nevetségesen kis farka pedig bárhonnán is nézi az ember, mosolyra fakasztja. Ez a mosoly persze azonnal ráfagy az ember ábrázatára, amint eltűnik kettőjük közül a vastag drótkerítés. A vaddisznó békeszerető, mint minden állat. Az embereken kívül már nincsenek ellenségei, legfeljebb még az ember nevelte ebeket nem szívleli. Családszerető. Kifejezett előnyben részesíti a nagycsaládokat. A családok együtt élnek, vagy sűrűn látogatják egymást. A hatalmas malacsereg nagy csapatokban együtt játszik a kocák biztonságos gyűrűjében, vagy azon kívül is. A családi életből kivész a részüket az apák, a kanok is, bár idősebb korukra szeretnek egyedül, gyerekzajok nélkül élni. Táplálékához tartozik minden ehető a fák gyökerétől, a szarvasgombán át a madárfiókáig, de legkedveltebb csemegéje az emberek által telepített kukorica. Emiatt aztán van is elég összetűzés velük. Ruházatuk általában a vastag, sűrű, sötét szőrzet, melynek színét azonban egyesek cserélgetik a csupasz rózsaszín bőrtől, a világos, foltos op-arton keresztül a hófehérig és a szénfeketéig. Fegyvere az agyar, legfontosabb érzékszerve és egyben szerszáma az orra, mozgásszerve a négy erős, zömök lába.

Hol él a vaddisznó?

A vaddisznó mindenütt megél, ahol egy kis helyet hagynak neki az emberek. Így jóformán a föld minden pontján megtalálható valamelyik rokona. A nagyvárosokat és a sarkköröket kivéve. Kedvenc tartózkodási helyei a sűrű tölgyesek, de a ligetes mezők és a nagytáblás kukoricások sem maradnak el tőlük. Családot bármely jól védett bokor alján hajlandó alapítani, ahol a malacait képes a születés után egy időre elrejtetni. Mivel éjszakai életet él, szabadon mozog azokon a területeken is, ahol napközben sok az ember — országutakon, faluszélen, elővárosokban.

Mit csinál a vaddisznó?

Az emberrel ellentétben a vaddisznónak nem kell dolgoznia. Vadászva, halászva, csipegetve, földet túrva éli életét, mint azt tették az ember ősei. Este felkerekedik a családjával, megkeresi a legközelebbi közfürdőt, dagonyát és a toalette után alapos masszázs következik egy fenyő, vagy tölgy törzsénél. Imígyen felfrissülve nyakába veszi az erdőt, mezőt és bekap mindent, ami az útjába kerül. Csapatos csámcsogásuktól visszhangzik az erdő, vagy a kukoricás. Hajnal felé szép komótosan visszabújik a sűrű bokros bozótba, vagy a meredek hegyoldalba kotort fészékbe. Ellátja a malacokat, majd nappali álomba szenderül.

Mire jó a vaddisznó?

A vaddisznó nem jó semmire, csak vaddisznónak. Az emberek persze használják a körmét, az agyarát, a bőrét, a szőrét, a húsát és még a beleit is, de akkor az már nem vaddisznó. Házasított válfaját is eme célokra használják. Vaddisznóként viszont sajátos módon tanúskodik valamiről.

Milyen az ember?

Latin neve: homo sapiens sapiens

Hétköznapi, vaddisznó szemmel nézve egy ronda, gusztustalan, csupasz és büdös állat, amelyik mindenféle még büdösebb ú.n. illatosítóval keni be magát, hogy ne lehessen összetéveszteni a vaddisznóval. Formája ormótlan, leginkább egy nagy bunkósbotra emlékeztet, olyanra amelyet a disznópásztorok hordanak magukkal. Nagy, kerek feje a vékony nyakán igen sérülékennyé teszi. Melák, hosszú kezei nem érnek le a földig, így állandóan a hátsó lábán kénytelen járni. Bárhonnan is nézi egy vaddisznó rőföghetnékje támad.

Az ember látszólag békeszerető. Ellensége csak önmaga és a többi ember. Mivel sűrűn, egymás hegyén hátán él, sok az összetűzés, a verekedés, a háború köztük. Az ember családszerető, de csak a saját családját szereti. Ha nagy ritkán összejönnek családok, azok is vesznek, verekedni kezdenek. Ezt már gyerekkorban is, játékos formákban gyakorolják. Az embernek kis családja van. Az apák így is rendszeresen

kerülik a családjukat, nem ritkán az anyák is. Táplálékukhoz minden ehető hozzátartozik a növényi gyökerektől, a gombákon át a vaddisznóig. A kukoricáért állandó háborúságban vannak a vaddisznókkal. Ruházatának anyaga a saját bőrtükön felül minden fű, fa, virág és állat. Ruházatát naponta változtatja és a legkülönbébb színekben díszleg. Fegyvere rengeteg van a parittyától az atombombáig. Legfontosabb érzékszerve a szeme, így tájékozódása, ítélőképessége, ébersége messze alatta marad a vaddisznóénak. Szerszámainak se szeri, se száma, s mint a hangyák mindent átalakít, épít, rombol saját céljainak megfelelően. Mozgásszerve, mint említettem a lába, de szerszámai segítségével földön, vízen és levegőben is képes közlekedni.

Hol él az ember?

Az ember mindenütt megél. Még a nagyvárosokban is — melyeket maga épít — és a sarkkörök közelében is, bár mindkét helyen igen mostohák az életkörülmények. Kedvenc tartózkodási helye a folyó- és a tengerpartok, de megtalálható a sűrű erdőben, mocsarakban, füves ligetes réteken is. Családot bármelyik jól, vagy kevésbé jól védett bokor alján hajlandó alapítani. Gyerekeit igen sokáig ápolgatja, míg olyan formátlanok és életképtelenek lesznek, mint szüleik. Mivel az ember nappali életet él, szabadon mozog azokon a helyeken is, ahol a vaddisznók élnek.

Mit csinál egy ember?

Az ember dolgozik. Reggeltől estig. Este bevásárol, megeszi az ételét, majd lefekszik aludni, hogy másnap képes legyen ismét dolgozni. Évente egyszer, nyáron, egy időben, millió számra felkerekedik a családjával, felkeres egy tengert, folyót, vagy tavat, ledobálja összes ruháját és kifekszik a napra. Egy hónap után hazamegy és kezdi előlről a munkát. Nyilvánvalóan igen szegényes az élete a vaddisznóéhoz képest.

Mire jó egy ember?

Az ember bármire jó, csak embernek nem. Jó munkásnak, szolgálónak, papnak, tanítónak, politikusnak, jó zenésznek, favágónak, vadásznak és még számtalan célra, de embernek használhatatlan. Bár sűrűn emlegeti ember mivoltát: kiáltványokat szerkeszt, választásokat szervez, szerződéseket fogalmaz, szövetségeket köt, de ettől nem lesz ember, mert ezek mind csak papírok. Ember lenne, ha szeretné a vaddisznót élni hagyni, ha szeretné a másik embert élni hagyni, ha szeretné az életet élni hagyni. Ember lehetne, ha segítené a másik embert emberré válni, ha segítené a pusztulót megtartani, ha segítené a virágzót kibomlani. Ember lehetne, ha beérné azzal, amivel a vaddisznó beéri, azaz hogy vaddisznó maradjon: a szükségessel. De ez nem megy neki. Nem is akarja. Valamikor tudta, de elfelejtette.

Van-e a vaddisznónak és az embernek közös vonása, találkozási pontja?

Alig. Egy kis kukoricaföld, némi fürdő-ivóvíz, a levegő és a napfény. A tisztálkodási és egészségügyi szokásaik. Kis erdei tisztás, vadmalna, szarvasgomba. A többi pont ellentétes. Az ember megeszi, hasznosítja a vaddisznót, a vaddisznó kerüli az embert, és csak ritkán eszik belőle.

Kell-e együtt élni a vaddisznóval?

A vaddisznó szerint nem. Az ember szerint sem, csak addig, amíg a vaddisznó hasznos, jó valamire, de egyre kevésbé az, már csak játéknak jó. Célba lövésre, mint a vidámparkban a hurkapálcika. Ajándékként. Virtusból.

Akkor miben állhat a közösségvállalás?

Élni-hagyásban, békén-hagyásban. Abban, hogy leszokik az ember lassan a gyerekes játékaikról — bár azok nagyon kedvesek számára: a célba lövöldözésről, a disznótorról, az enyém-a-nagyobb-tróféáról. Nem kell összeköltözni a vaddisznóval! Ezt a vaddisznó sem kívánná. A közösség vállalás, a sorsközösség vállalása: legyen tőlem és általam minél vaddisznóbb a vaddisznó. Az ellenségei megtartásával is, a kukoricaáldozattal is, a közös szarvasgomba vadászattal is. És ettől emberebb lesz az ember is.

És hogyan vállaljunk közösséget a másik emberrel?

Ilyen tekintetben semmi lényeges különbséget nem látok egy vaddisznó és egy ember között.

Dobogókő, 1990. augusztus

MÁRCZI IMRE

KIÚZETÉS A KERTBŐL

A Biblia arról számol be, hogy az Isten az embert megteremtése után olyan körülmények közé helyezte, ahol számára minden adva volt létének fenntartásához. Azazhog... valami mégis hiányzott. Az első ember a paradicsomi mítosz szerint nem ismerte a létért való küzdelem embert próbáló erőfeszítéseit, sikereit és

kudarcait. Ezt a bűnbeeséssel tudta csak kiprovokálni. Ezzel a hagyományos megítélés szerint az ember valami olyat tett, ami a teremtés rendjét felforgatta: mai napig érezhető nyomorúságunk egyenes következménye a tiltott gyümölcs élvezésének.

A szekularizált hagyomány felveti azt a kérdést, hogy igazában nem a "bűnbeesés" volt-e a teremtés utolsó mozzanata, melyben az ember elnyerte végső formáját, tökéletességét? Persze ez a tökéletesség nem az Istené; ez merőben emberi, és talán nem is tökéletesség. Az eredeti, paradicsomi állapot elérhetetlen az ember számára, de talán nem is kívánatos. Másról, többről van szó. Arról, hogy szellemének korlátai, eszközeinek elégtelenségei és gyarló mivolta ellenére harmóniában éljen a világgal, a mindenséggel. Ez nem feltétlenül e világba zárt, immanens, távlatok nélküli lét: Ma is eleven tapasztalat az, hogy a lét nyitott a végtelenre. Nemcsak a vallás, hanem bármilyen józan emberi gondolkodás végtelen horizontok, lehetőségek felé mutat. A tér tehát szabad. De alkalmas-e az ember arra, hogy betöltse? Mintha valami képtelen ellentmondás állna fenn lehetőségei és képességei között. A bűnbeesés után tényleg megromlott az ember?

A kérdés mögött az ember önmagáról alkotott képe van, amely legalább annyira sejtelmes és ismeretlen, mint az Istenről alkotott tudása. A "mi az ember?" kérdésre nincs apriori válasz, mert átment rajtunk -- és naponta átmegy -- a történelem. Az ember nem ártatlan többé, és helyzetének bizonyos mértékben mindig foglya marad. Ez nem jelenti az eszmények, vágyak, a transzcendens távlat feladását. Csak annyit jelent, hogy az "itt és most" az önként adódó kiindulási alap ahhoz, hogy az ember önmagát megértse. Persze az ember mai (holokauszt, atomkorszak utáni?) tudatát hiba lenne visszavetíteni régebbi korokba, és ennek alapján mondani ítéletet, mondjuk Ádám--Éva kertben viselt dolgairól, vagy számon kérni Jézust, hogy miért nem adott ökológiai tanítást. Az indok egyszerű: Ha az ember nincs a tudás felhasználásához szükséges valami birtokában, az könnyen önmaga ellen fordulhat. Valami metatudásról, ezoterikus beavatkozásról vagy

transzcendens emelkedettségről van szó? Nem, csak arról: tudni, ki vagyok és mit akarok. A paradicsomi történetnek talán az a leglényegesebb tanulsága, hogy az ember kilépett a számára eleve felkínált sablonból ("identitásból"), s elindult egy maga választotta úton. De egy kicsit elsiette a dolgot, és egyet s mást ottfelejtett -- leginkább a harmónia és a tolerancia, valamint a teljesség iránti érzékét. Az embert mintha azóta is üzné valami. Rohan, és mindenbe beleütközik: a természet, a másik ember és gyakran önmaga is akadályként jelentkezik számára. Miért van ez? Miért nem lehetőséget, együttműködésre alkalmas partnert lát az ember mindenben? Ezt a látását is otthagya a Paradicsomban? Tény, hogy tiszta pillanataiban, egy-egy kiváló emberben felrémlik valami egy emelkedettebb létről, egy lehetséges jobb világról, s benne egy jobb emberről.

A történelem azonban azt mutatja, hogy az ember végzetesen belegabalyodott evilági, materiális létfeltételeinek megteremtésébe és fenntartásába. A fejlődés nem azt jelenti számára, hogy megkeresse vagy kimunkálja, felépítse a maga választotta, "Paradicsom utáni" identitását, hanem csak azt, hogy vándorló, nomád létét tökéletesítse. Hasonlással élve: nem azt keresi, hogy merre menjen, hanem olyan járművet akar, mellyel minél gyorsabban lehet menni. De nem tudja, hogy hová. Mindenki számára nyilvánvaló ma már, hogy a technikai fejlődés az ember leglényegesebb igényeinek kielégítésében nem tud segíteni. Hol van olyan gép, mely az embert vidámságra gerjeszti, vagy kitartóbbá teszi, amelytől türelmesebb lesz? Milyen technika segít abban, hogy megoldja önmagával való konfliktusait? Hol az a tableta, melytől nagylelkűbbek leszünk?

Az ember a tanácstalanság helyzetében kénytelen visszanyúlni régebbi, sikeres vagy annak látszó mintákhoz. A természettől már jócskán eltávolodott városi ember szívesen eljátszik a gondolattal: vissza a természethez! S közben nem veszi észre, hogy a "természet" a maga érintetlen, hamvas valóságában többé nem létezik, vagy legalábbis nem érhető el az ember számára. Ugyanakkor egyre világosabb az is, hogy a természettel való kapcsolatát elvesztett ember elembertelenedik. A technika valóban sok mindent megold, és elképesztően hatékonyra teheti a munkát -- azt a munkát, melyet sikerül a technika alá szervezni. A fizikai munka terhét már ma is szinte teljes egészében leveheti a vállunkról. Emellett eddig elképzelhetetlen szolgáltatásokkal veszi körül az embert, olyannyira, hogy az beleveszni látszik ezek kiválasztásába, kezelésébe, fenntartásába -- de mindenekelőtt megszerzésébe. Az embernek észrevétlenül fölébe nőtt a technika, de nem emelte ki a természetből. Úgy is

mondhatnánk, hogy az embernek sikerült valamit létrehoznia a természettel szemben, de mivel maga is a természetben gyökerezik, ez a valami bizonyos értelemben önmaga ellen is fordul. Az ember a kettő között öröklődik: a természetet nem lehet lerázni, a technikáról nem mondhat le. Pontosabban nem tud lemondani. Elképzelhető volna elvben másfajta, technika nélküli világ, mivel azonban az ember a valóságban a technikai fejlődés útját választotta, ezen kénytelen továbbmenni.

De hová vezet ez? Egyelőre csak a környezettel való végzetes konfliktus vetíti előre egyre plasztikusabb árnyékát. Meg persze az ember--ember közötti is. Az embernek alkalmas, kellemes élettér egyre kevesebb. A helyi háborúk már ma is részben ökológiai okokra vezethetők vissza.

Merre tovább? Elvben lehetne radikálisan új utat választani, de a valóság az, hogy az emberiség kényszerpályán mozog, és csak bizonyos pályamódosításra van mód. A világ jelen gazdasági-hatalmi struktúráinak a stabilitás az érdeke, így minden újítás sorsa azon fordul, hogy meg tudja-e *győzni a hatalmat arról, hogy nem kockáztat vele* semmit.

A régebbi korok hagyományaihoz, kultúráihoz való visszatérés problematikus, mivel elmúltak azok a körülmények, amelyek között az illető dolog megfelelő választ adott a kor, a környezet kihívásaira. Ma csak előre lehet menekülni. A technika segítségével kell legyőzni azokat a bajokat, amelyeket a technika hozott létre. -- Nem ellentmondás ez? Nem, ha a technika fogalmát kissé kitágítjuk a szó eredeti értelmében: a technika az eszközökkel és anyaggal, tágabb értelemben a környezettel, sőt az ember saját képességeivel való bánni tudás -- méghozzá mesteri, művészi fokon.

Az ember evett a tudás fájának gyümölcséből, ezért kiűzetett a Paradicsomból. A tudás révén létrehozta a technikát, de az engedetlen eszköznek bizonyult a kezében, mivel nem volt eléggé tudatában annak, hogy hogyan és mi célból használja azt. Megpróbált a paradicsomhoz hasonló kényelmet teremteni vele. Nem tudta azonban olyan magas fokon alkalmazni, hogy szellemének, ember voltának engedelmes szolgája legyen. A technika ma is csak az anyag és az élet primitív formáinak terén van jelen számottevő mértékben. Ez annál is inkább meglepő, mert úgy tűnik, hogy már az ókorban is voltak olyan műhelyek, *szellemi központok, ahol ez a bizonyos alkalmazás magasabb fokon állt, mint ma.* Az egyiptomi piramisokban például nem is annyira a fizikai teljesítmény a csodálatra méltó, hanem az a

szellemiség, tudás, szervező erő, mely azokat és a hozzájuk hasonló szellemi formákat létre tudta hozni, és képes volt ezer éveken át működtetni. -- Hol vagyunk ma ettől?

Talán itt lehetne kezdeni. Ki kellene tágítani a technika fogalmát, és át kellene értékelni az emberi szellemben való helyét, az emberhez való tényleges viszonyát. Tanulni lehetne régebbi vagy ma is élő más kultúráktól (például Afrika, Kelet), ahol az emberek nem egyszerűsítik le létüket az emberi test és az anyagi környezet viszonyára. A tudomány feltárta, begyűjtötte, rendszerezte ezeknek a kultúráknak a tárgyi világát, de nagyrészt ismeretlen maradt az a mód, ahogy ezeket használták, és azok a funkciók, amelyeket ezek betöltöttek. Lehet, hogy egy öreg nyírségi parasztembertől jövőnk szempontjából lényegbevágó dolgokat tudhatnánk meg...

Fel kell készülni a "technika utáni" korra -- mert nem kisebb kérdést kell megválaszolni: az emberé-e a jövő, vagy átmegy rajtunk a technika, mint egy úthenger. És ha az ember életben marad is, már nem az lesz, aki az úthengert csinálta.

Az embernek van egy reménye. Az értelem át tudja fogni a teljességet, túl tud lépni az "itt és most" gondján, és új dimenziót ad hozzá a dolgok szemléletéhez, melyben kirajzolódhatnak az addig megoldhatatlannak látszó problémából kivezető utak. Bizonyos, hogy ma is egy ilyen szemléleti dimenzióváltásra van szükség. Újra fel kell ismerni a teljesség fontosságát, és méríteni kell azokból a forrásokból, ahol ez bőségben megvan. Össze kell vetni mindazzal, amit ma az emberről, technikáról, környezetről és ezek viszonyáról tudunk. A kapott eredmények elemzése nyomán gyakorlati következtetésekre juthatunk...

Mindez egyszerűnek tűnhet, de tudjuk már, hogy néha a legmagátólértetődőbb gondolat valamelyes megvalósításához is évszázadok szükségesek. Lesz-e ennyi időnk? A nyírségi paraszt nem kérdez. Szánt, vet, kaszál és megeteti a marhákat.

MEZEY ANDRÁS

A BULÁNYIVAL SZEMBEN KRITIKUS KOVÁCS MIHÁLY

Arra, hogy az AVH az ötvenes évek elején elsősorban az egyházi felső vezetésre, a legális egyházi megnyilvánulásokra koncentrált erőit, és az illegális ifjúságpasztorációnak egyelőre csupán a jelentős, „országos” irányítóit vette célba, Kovács Mihály

személye a legbeszédesebb bizonyíték. Még piarista szerzetesi mivolta sem váltotta ki egyelőre a Hatóság veszélyes érdeklődését. Csak három év múlva követte sorstársait a börtönbe. A letartóztatását 1955. decemberében elrendelő parancs pontosan rögzíti az okokat: „*Nevezett egy széleskörű ellenforradalmi ifjúsági mozgalom vezetője Csongrád megye területén. Ennek vezetőségét 1952-ben részlegesen realizáltuk [...] A realizálás a szervezkedésnek csak a legfelső vezetőire terjedt ki. A többi papi és világi vezetők, valamint csoport tagok szabadon maradtak. Ellenük adminisztratív figyelmeztető rendszabály nem lett foganatosítva. A realizálás után a klerikális ifjúsági mozgalom területén rövid időre visszavonulás volt tapasztalható, majd 1953 tavaszán a szervezkedés szabadon maradt tagjai elkezdték a mozgalom újjászervezését.*”

A Kovács Mihály közösségeire, szervezési módszerére vonatkozó adataink egyedülállóak abban a tekintetben, hogy legnagyobb részben azokból a jelentésekből tevődnek össze, amelyeket a börtönben ráállított fogdaügynök írt le ceruzával cellatársa elbeszélései alapján. E jelentésekből nyomon követhető a kettejük közt kialakult érdekes viszony. A fogdaügynök, igyekező megbízói elvárásának megfelelni, szinte átveszi nyelvezetüket: néha úgy vitatkozik társával, mintha csak a vallatója volna, fölényes gúnnyal ír naivitásáról, ugyanakkor láthatóan megkedveli. Nem utolsósorban azért, mert Kovács olyan őszinteséggel, és részletbe veszően taglalja letartóztatása előzményeit, hogy joggal bizonytalanodhatnánk el: tényleg nem tudta, hogy az akkori hatalom szemében illegális dolgokat tesz, vagy beszélgetőpartnere valódi szerepét nagyon is sejtve a lefegyverző igazmondásban látta a hatásos védekezést? Az utóbbi lehetőséget teljességgel kizárhatnánk, ha nem említené meg, hogy a püspök előtt titkolózott.³⁸⁰ Viszont kihallgatójáról, Fetter Ferenc áv. hadnagyról Kovács fölöttébb pozitívan nyilatkozik, teljesen korrektnek tartja, s úgy véli, ezt neki is hasonló őszinteséggel kell viszonznia. Szinte fel sem merül benne, hogy a tapasztalt vizsgálótiszt már bemérte áldozatát, és tudja, hogy esetében csak a „jó ávós” módszer lesz célravezető. Az objektivitás e két szűrője - a fogdaügynök kvázi-jóindulata és Kovács megítélése saját magáról - alapvetően hitelesnek láttatja a börtöncellában írt beszámolókat.

A letartóztatásakor 35 éves Kovács Mihály nem Bulányi György hatására kezdett először foglalkozni az ifjúsággal. Középkolóját a szegedi piaristáknál végezte, ezután rögtön felvételét kérte a rendbe. Egy évig a váci rendházban volt novícius, majd a pesti egyetem teológiai fakultásának hallgatója. 1940-től teológiai tanulmányait a római Gregorianumban folytatta, ezalatt kitűnően megtanult olaszul, 1942-ben örök fogadalmat tett, majd 1943-ban a szegedi Dugonics András Piarista Gimnáziumba került vissza hittanárként és a 82. sz. Zrínyi cserkészcsapat

kiscserkész-vezetőjeként. Nevelői ars poeticáját később éppen a fogdaügynöknek fejtette ki: ha a piarista rendalapító, Kalazanci Szt. József mintájára elkezdhetné, nem a városi, hanem a falusi ninestelen gyerekek nevelésére helyezné a fő hangsúlyt, és nemcsak középiskolától, hanem Kalazancius eredeti elképzelésének megfelelően már elemi iskolás kortól. „Ezt azzal indokolja, hogy a parasztságból, mint őse többől merít a társadalom, és egyénileg is azért vonzódik hozzá, mert ő maga is paraszti származású.” A gyakorlatba is átültetve ezeket az elveket, Kovács anyagi támogatásával minden nyáron a legszegényebb sorú diákok is elmehettek cserkész táborba. Az utolsó tábor már a gimnázium államosítása után rendezte Aggteleken (ávéhás átírás szerint „a Bükkönyben”), és több pozitív visszajelzést kapott a szülőktől az oleszó szervezés miatt. Az 1948/49-es tanévben az államosított gimnáziumban még taníthatott hittant, ezután Szeged-Belvárosba került segédlelkésznek. Mivel továbbra is a rendházban lakott, 1950. júniusában ő is az elhurcolt szerzetesek között volt, azonban a váci püspöki palotában töltött 3 hónapi kényszertartózkodás után a Dómhöz térhetett vissza.

1948 elején Bulányi György hívta meg őt Debrecenbe egy rendi összejevetelre, majd személyes megbeszélésen ismertette Kováccsal a kiscsoportos munka felépítését-működését, és megbízta, hogy Szegeden is szervezzen csoportokat. Rendtársa azonban nem kezdett bele, mert ekkor még a gimnázium keretein belül cserkészeivel ezt legálisan is csinálhatta.³⁸⁴ Közülük néhányal, akivel szorosabb kapcsolatot alakított ki, 1948 nyara után is tovább foglalkozott - erre részben a szülők is kérték - s felajánlotta nekik a hitoktatás folytatását komolyabb formában, és a további kirándulásokat, ezúttal „formai kötöttségek” nélkül.

A letartóztatása után egy hónappal írt rendőri jelentések a vallomásokból már azt a képet rajzolják ki, hogy Bulányi az 1949. májusi látogatásakor Lakosra az egyetemi hallgatók és főiskolások pásztorái újat bízta volna, Kovácsra pedig csupán a középiskolásokét. Kovács ezen állítólag „megsértődött”, mert ő is inkább az egyetemistákkal kívánt foglalkozni: egy 6 fős csoportjuk már az év elejétől járt hozzá. Mindez több mint meglepő Kovács hittanár említett nevelői hitvallása, és annak ismeretében, hogy néhány évvel később egy kereskedelmi szakközépiskolás csoportot is vezetett, és saját egykori piarista kiscserkészeit is a szárnya alá vette. Inkább arról lehet szó, hogy ebben a kérdésben nem ismerte el irányító tekintélynek Bulányit, mint azt a későbbi események is valószínűsítik. A 6 egyetemi hallgató korábban kongreganista volt, és Lakos Endrével is kapcsolatban álltak. Velük Kovács Mihály Bulányi „Történelemfilozófiáját” vette át néhány találkozó alkalmával (a brosúrát Bulányi 1949-es májusi szegedi

látogatásakor adta neki.), ám az írás nem aratott osztatlan sikert a fiatalok kö- rében, s még 1949 folyamán ez a csoport szét is széledt. Egyébként Kovács, elmondása szerint maga se azonosult az írás azon részeivel, amelyekbe Bulányi „politikumot” vitt, csupán azokat a gondolatokat tette magáévá, amelyek a hitélet nagyobb elmélyítéséről szóltak, mivel az elvállaltanodást ő is reális veszélynek ítélte.

A munka java része 1952. augusztusa, azaz Lakos Endre letartóztatása után kezdődött. A feltűnés kerülsége érdekében Kovács több kisebb, legfeljebb 4 fős közösséget alakított ki, „3- as csoporttagozódással: visszaemlékezése szerint volt egy »egyetemi részleg« 6 fővel, egy tanítóképzős részleg 5 fővel, és egy »kereskedelmista« részleg 6 fővel. ” Utóbbiakat még 11 388 éves kislány korukból ismerte, az annak idején legálisan működött „Kisleányok Köréből. ” Ők voltak azok, akikkel 1952 elejéig a Lakos körébe tartozó T. Elvira foglalkozott, s amikor már nem jutott rájuk ideje, a lányok a piarista hittanárt keresték meg. Kovács Mihály minden „növendékének” hittant, erkölcsant és egyháztörténelmet adott elő. Társadalmi származásuk hűen tükrözte a hivatalos ideológia által akkoriban értelmiséggé felemelni kívánt rétegek ösz- szetétele: 6-an paraszti, 6-an kisiparos, 2-en munkáscsaládból származtak, 2 posta altiszt, 1 postatisztviselő, 1 vasúti tisztviselő gyermeke, 1-et Kovács sem ismert közelebről.' A letartóztatása után szerkesztett rendőri jelentés jóval nagyobb taglétszámokat tartott nyilván: eszerint belvárosi káplán 1952-1954 közt évente 3-3 közösséget szervezett, egyenként 23-24 fővel. Közülük 9 aktív tagot általános iskolások hitoktatásával bízott meg: az 1-5 fős kiscsoportoknak heti egyszer 2 órással hittant kellett tartaniuk a saját lakásukban. 1953-55 közt összesen 27 kisiskolás (I.-tól IV. osztályig) pótolta ilyen módon az iskolában lehetetlenné tett vallásoktatást, 90%-uk szegedi belvárosi értelmiségi családból, 10%-uk munkás családból származott. További 18 embert Kovács Mihály gyóntatás közben ismert meg, majd többnyire egyénileg foglalkozott velük. Himfy Ferenc kiskunfélegyházi plébános 5 hittanosát küldte hozzá, akik a szegedi egyetemen folytatták tovább tanulmányaikat. A kecskeméti gimnáziumban tanító rendtársával, a nyomozati jegyzőkönyvben szintén „lombardistának” nevezett *Veszprémi Tiborrá* pedig valóságos cserekapcsolatot alakított ki: így ismerkedett össze 1952 őszén az akkor elsőéves magyar szakos *Túri Lászlóval*, aki Kecskeméten érettségizve be akart lépni a piarista rendbe, ám 1 év noviciátus után a felosztatás miatt kereten kívül maradt. Az ő sorsát különösen a szívéen viselte Kovács Mihály. Rendtársa kérésére módszeres oktatást nyújtott neki a plébánián levő lakásán, hogy párhuzamosan a tanári képesítés mellett teológiai vizsgáit is letehesse.' Átadta neki Bulányi történelemfilozófiai írását, és összehozta 4-5 hasonló

érdeklődésű évfolyamtársával. Ebből a körből kezdett kialakulni már 1952 folyamán egy különösen összetartó csoport: a szintén magyar szakos *Farsang Bálint* és *Berta József*, az orosz szakos *Bálint Árpád* és a szintén kecskeméti piaristáknál végzett általános iskolai matematikatanár, *Vitéz Gyula* együtt rendszeresen megvitatták Bulányi téziseit Túri albérlésében, de ezen kívül is folytattak filozófiai vitákat. Kovács Mihállyal azonban csak Túrinnak volt közvetlen kapcsolata. A hittanár kérésére Vitéz Gyulával együtt elvállalták 5-5 általános iskolás hitoktatását, időnkénti táboroztatását, továbbá vallásos anyagokat gépeltek és sokszorosítottak. A fiatal pedagógusjelöltek együtt fogadták meg, hogy mint leendő nevelők mindig azon lesznek, hogy a keresztény hitet továbbadják tanítványaiknak, a marxista tanokat pedig ellensúlyozzák.

1954-ben az egykori csanádpalotai KALÁSZ kisleánykörének időközben Szegedre beköltözött vezetőnöje, K. J. ismerkedett össze Kovács Mihállyal, és néhányszor meghívta lakására, hogy lelkigyakorlatos előadást tartson neki, és a nála emlékünnepekre összegyűlt KALÁSZ-lányoknak. Végül belvárosi káplánként, és kórusvezetőként Kovács a Dóm énekkarát is felhasználta „szervezkedésére”, és a fiatalok közül innen is alakított csoportokat. A 60 tagú, kétharmad részben nőkből álló kórus összetartására nagy energiát fordított, „az elmaradókkal, vagy a későkkel szemben mindig erélyesen lépett fel.” A karnagyi teendőket ugyanakkor fiatalabb rend- és tanártársa, *Kar tál József* látta el, akinek „lazasága” okozott némi nézeteltérést a két piarista között, a hangulat azonban ennek nem látta kárát. A kórusbeli csoportszervezéssel csakhamar, 1954 elején fel kellett hagyni: Langmár irodaigazgató és Molnár plébános is beárulták Kovácsot a püspöknél, aki hívatta a káplánt, ő azonban mindent letagadott. Ez az egyetlen ellentmondás Kovács Mihály viselkedésében: ha a hittanórákat nem találta illegálisnak, s kihallgatójával őszinte volt, Hamvas Endrével szemben miért nem? Talán a kollaborálni kénytelen püspök szorongatott helyzetére³⁹⁷ gondolt, amikor a fogdaügynöknek megokolta: „*szerinte jobb erről hallgatni, a püspök ne keveredjen bele, meg biztos el is tiltaná*”

A hittanórák helyszíne 4-5 magánlakás volt, köztük Kovács Mihály édesanyjáié. Később Kovács a fogdaügynök előtt jellemző módon úgy vélekedett, a fő hibát azzal követte el, hogy nem a plébánián tartotta a találkozókat, s így tényleg gyanúnak tette ki magát, de „arra nem gondolt, hogy ilyen súlyos megítélés lesz ennek a következménye.” Egyébként édesanyjának egyik ismerőse, egy gimnáziumi tanárnő, Jánosházi Margit is rendelkezésre bocsátotta néha a lakását. Olykor az órákat is megtartotta, mert volt hitoktatói képesítése, és legépelte néhány brosúrát. Egy másik kihallgatási jegyzőkönyve szerint 1952 tavaszán Kovács újabb 5 fős fiúcsoporthal kezdett foglalkozni. Valamennyien, egy kivételével a piarista gimnázium

növendékeiként régi ismerősök voltak, ő pedig a kiscserkész-parancsnokuk. A fakultatív hitoktatás bevezetése után egyikük, *Kesselyák Péter özvegy* édesanyja vállalta, hogy családi keretben folytatja hittanítástukat, azonban rövid idő elteltével úgy látta, hogy az ő ismeretei nem elégítik ki a fiúkat, és ekkor kérte meg Kovácsot, hogy vállalja el őket. A heti kétszeri csoporttalálkozó fő szervezője Kesselyák Péter lett, s vagy szülei lakásán, vagy Kovács Mihály édesanyjánál tartották meg az összejöveteleket. A fakultatív hittan bevezetése utáni közösségképződés első lépcsőfoka tehát itt is - mint sokfelé az országban - a szűkebb családi kör lett.

A piarista hittanár nagyon jól fel tudta használni a házi hittanórákon azokat a könyveket, amelyeket az államosítás utáni zárolás alól feloldott rendházi könyvtárból sikerült visszakapnia. Népszerűek voltak Mécs László papköltő vagy Sík Sándor versei (utóbbinak egy Szent Elekről szóló drámáját is örizte), Godin abbé *Kovács a kenyérben* c. műve, s számos brosúrát kapott Bulányin kívül más rendtársaitól is. A leggyakrabban mégis a Szentírást elemezte hittanosaival, akik közül az egyik csoport teljesen önálló volt ebben, és csak akkor fordultak hozzá, ha egy-egy részt nem tudtak megfelelően értelmezni. Ahogy cellatársának elmondta, Kovács Mihály arra nevelte egyetemistáit, hogy az egyetemi világnézeti oktatással párhuzamba állítva sajátítsák el a keresztény tanítást, és azt az egyetemről, főiskoláról kikerülve saját környezetükben nem „propagandával” hanem a személyes példaadás legkülönfélébb módjaival terjesszék. A politikát igyekezett teljesen kikapcsolni a hitoktatásból, viszont pártfogoltjainak többször hangsúlyozta és értelmezte Pál apostol sorait a felsőbbség iránti engedelmességről: mindenféle államhatalmat, Isten akaratából létesülnék kell tekinteni, és olyannak, amely hivatva van arra, hogy a jót megvédje, a gonoszt pedig üldözze. Ide tartozott az „adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené” igazságának kifejtése is. Később Kovács Mihály épp ezeket a kitételeket használta védekezésében, hogy kihallgatóit meggyőzze: eszébe sem jutott az államrend elleni szervezkedés. „*Azt állítja, hogy ő államrendünk maradáóságával számolt, de viszont úgy látta, hogy hitéletünk gyengült, és tisztán ennek a meggyengült hitélet (sic!) megerősítésére törekedett. Azt mondja, ő sohase tett olyasféle megjegyzést, amellyel ő eme rendszerünk megdöntésének kívánalmát, avagy lehetőségét kifejezte volna.*” áll a fogdaügynök nehézkesen megfogalmazott jelentésében.

Kovács Mihálynak a nevezetes 1951. augusztusi lelkigyakorlatos megbeszélésen kellett tapasztalnia, hogy ezzel a felfogással rendtársai közt ő is ellenzékbe szorult. A bencés Szunyogh Xavér által vezetett két napos elmélkedés után előállt Bulányi György és „vezérkara” - ahogy Kovács emlegette Török Jenőt,

valamint Juhász Miklóst -, és a francia egyházi írókra, köztük Suhard bíboros gondolataira támaszkodva fejtették ki az illegális ifjúsági munka szükségességét. A velük vitába szálló dunántúli lelkészek után szót kért Kovács Mihály is, és elmondta, hogy ő nem hitoktat olyan fiatalokat, akiket a Bulányi-féle elgondolások szerint nevelni lehetne. Nekik egyébként is nem a marxista tételek programszerű cáfolása, hanem a katolikus hitélet erősítése érdekében a tisztán Szentírásra alapozó hitoktatás lenne a feladatuk. *„Azt állítja, valahogy túl fellengzősnek találta úgy a Bulányi-féle, valamint a francia fordításokat is. Atolvasta őket pontosan, de azután a végükre érve nem tudta, vajon ő-e olyan szellemi szegény, hogy mindezt nem tudja magáévá tenni, vagy mindezek hirdetői túlzók és fantaszták.”* Az értekezlet, Kovács börtönbeli visszaemlékezése szerint „semmi határozott formát nem öltött”, viszont neki „alacsonyabbrendűségi érzése” támadt Bulányiékkal szemben. Különösen, amikor egy ismerősén keresztül megtudta, hogy Bulányi György leszólta őt, amiért nincs benne kellő kezdeményezés, és nem rendelkezik a megfelelő szellemi kapacitással sem. Feltételezhető, hogy amikor a Lakos Endre által Pestre küldött 5 egyetemista az ifjúságpasztorációs értekezleten (amely az említett papi gyűléssel együtt, de attól külön helyszínen zajlott) kritikákat kapott felkészületlensége miatt, ezt a bírálatot már Kovács Mihály negatív megítélése is befolyásolta, bár nem tudjuk, hogy az ő csoportjaiból részt vett-e valaki ezen az értekezleten. Annyi viszont teljes bizonyossággal megállapítható, hogy Bulányi az ifjúságpasztoráció mikéntjének kérdésében már a kezdetek után nem sokkal konfliktusba került több lelkészársával, mint korábban említettük, 1950 nyarán Endrey Mihály segédpüspökkel is.

A lekicsinyelt Kovács Mihály a fenti okok miatt a Provida mozgalmat sem helyezte cellatársa előtt: úgy vélte, hogy ha a szerzetesrendeknek is csak meghatározott részét engedélyezte az állam, akkor a „providás” szervezkedés jogosan minősül illegálisnak.⁴⁰⁶ Abban is eltért debreceni rendtársától, hogy csoportszervezésben nem a hólabda-módszert alkalmazta, hiszen ez már Lakos Endrénél is csak felemás eredményt hozott. Inkább a már meglévő egyetemista 3-4 fős csoportok tekintettek maguk közül egyvalakit vezetőjüknek, s a vezetők időnként beszámoltak neki. A Kesselyák-féle csoporttal, mint egykori cserkészeivel azonban mindig személyesen foglalkozott. Bitó János, a csoport egyik tagja, akit 1957 tavaszán a forradalmi eseményekben való részvétele miatt helyeztek közbiztonsági őrizetbe (ekkor elsőéves egyetemista volt a Természettudományi Karon, szintén kitűnő eredményekkel), de természetesen „klerikális” múltjáról is faggatták, úgy emlékezett vissza, Kovács néhány „titkos”, cserkész formások nélküli

kirándulásra invitálta meg őket, majd ezt követően vetette fel, hogy folytatja hitoktatásukat komolyabb formában - tehát már nyitott volt a kérdésre, mielőtt Kesselyák Péter édesanyja megkereste volna. A hagyományosnak tekinthető, csütörtökönként megtartott „frontális” hittanórák a következők szerint épültek fel: az 1951/52-es tanév folyamán Schütz Antal *Dogmatikáját* vették (Isten- Szentháromság- és kinyilatkoztatástani alapvetéssel), ez volt az alapja a következő évben szintén Schütz írásaira támaszkodó erkölcsstan-óráknak (ennek gerince a tízparancsolat részletes kifejtése és elemzése volt), majd az 1953/54-es tanévben az egyháztörténelem következett, amelyet a XX. század elejéig vettek végig. *„Eleinte a jellemnevelés szellemében beszélt, s ilyen megvilágításban adta elő az Ószövetséget és az egyháztörténelmet. Célja az volt, hogy vallásilag s főleg jellembelileg neveljen bennünket. Ő legalábbis így állította be, s előadásai igazodtak is állításához. Politikai éle mindenek nem volt”* jellemezte Bitó János, Az 1948-as aggteleki nyári túra után még három nagyobb tábor rendezett a fiúk számára Kovács Mihály: 1952-ben és a rákövetkező évben ismét a Bükkben, majd 1954 nyarán a Bakonyban, és a Balatonon. E táborozásokon elméleti kérdésekkel nemigen foglalkoztak, Kesselyák és két másik fiú ugyanis elhozta az öccsét is. Kivéve a legutóbbi tábor, amelynek „nevezetessége” volt, hogy a csoporthoz ellátogatott Várkonyi Imre prépost két napos lelkigyakorlatot tartani. E szokatlan gesztus azt sejteti, hogy „Rózsa” igazi célja a táborozókról való információszerzés volt, bár ilyen jellegű jelentés nem maradt fenn tőle.

A Lakos Endre ismeretségeinek számát is felülmúló kapcsolatok nem maradhettek sokáig észrevétlenek az ÁVH számára, ráadásul belvárosi káplánként Kovács túlságosan is szem előtt volt. Hogy miért nem próbálta jobban „konspirálni” összejöveteleit, hittanos csoportjait, annak okait részben ismerjük, viszont a fogdaügynöknek elmondta - nehéz eldönteni, hogy megjátszott, vagy valódi naivitással-e -, hogy amikor Lakos letartóztatásakor őt békén hagyták, ez abban erősítette meg, „hogy az ő munkájában nem találtak semmi kifogást, nyugodtan folytathatja”. Az első viharfelhők akkor jelentek meg, amikor 1954 vége felé az egyik közösségből távozott egy *Marosi Éva* nevű egyetemista lány, mert őmiatta az AVH folyamatosan zaklatta a szüleit. Marosira azért is figyelhettek fel, mert pécsi volt, és kapcsolatot tartott a Sziklatábor egyik vezetőjével, a ciszterci *Wöllner Ferenc Friggyessel*, akit rendszeresen tájékoztatott a szegedi fejleményekről, míg Kovács Mihálynak ugyanígy Wöllnerék tevékenységéről számolt be. Nem csoda, hogy e szerteágazó kapcsolatok következtében a piarista hittanárt a Hatóság egy Csongrád megye területén

működő „széleskörű ifjúsági mozgalom” vezetőjévé kiáltotta ki. De lefogása logikus folyamata volt annak az 1955. júliusi MDP KV határozatnak is, amely az illegális szerzetesrendek felszámolásáról intézkedett, és amelynek számos jezsuita vezető esett áldozatul. Vele egy időben tartóztatta le az ÁVH Hódmezővásárhelyen a szintén Bulányi által közösség-szervezéssel megbízott Szabó Ferike Terézt.

Kovács több csoportját, s főképp az énekkar irányítását ezt követően Kartal József próbálta átvenni - egyik legelső ténykedése volt, hogy a kétségbeesés ellensúlyozására diadalmas, dicsőítő egyházi énekeket gyakoroltatott be a kórustagokkal, és „tüntetőleg szervezte meg a fiatalok körében Kovács megemlékezéséről szóló előadását.” Az énekkaron kívül azonban csak egyesével-kétesével foglalkozott a fiatalokkal. Hamvas Endre őt is figyelmeztette, de további intézkedéseket nem tett - úgy tűnt, hogy belefáradt az ügybe: „*megtette a püspök Kartallal kapcsolatban, amit megtehetett. A többit már most Kartalra kell hagyni. Egy felnőt embernek kell annyi eszének lenni, hogy tudja, miként kell cselekednie.*” fejtette ki egy az iratban néven nem nevezett ügynök, feltehetően „Rózsa”, aki még olyan feladatot is kapott tartóitól, hogy Kovács Mihály fel dicsérésével, s afelett sajnálkozva, hogy letartóztatásával „igen nagy kárt szenvedett a szegedi ifjúság”, provokálja Kartal Józsefet.

Fetter hadnagy 1956. január 19-én javasolta az ügyben további 6 személy őrizetbe vételét, 40 figyelmeztetését és 30 ember eltávolítását az egyetemről, főiskoláról vagy állásukból.⁴¹⁹ A nyomozók különösen azt igyekeztek bizonyítani, hogy a „mozgalomban” résztvevők valamennyien „providások” és külföldi kapcsolatok után is kutattak, ám utóbbiak hiányát már rövid idő után kénytelenek voltak tényként rögzíteni. Februárban a letartóztatásra javasoltak köre még tovább bővült: köztük volt immár a „lombardisták” két kecskeméti vezetője, Szent- Györgyi András és Veszprémi Tibor SchP, Jánosházi Margit, aki „14 személyt szervezett be”, Kartal József, Turi László, egy lány, aki Bulányi és Kovács közt mintegy „összekötőként” működött, Baloghi Mária tisztviselő, a jezsuita alapítású, világban élő UNUM női szerzetesrend egy tagja, aki „rendszeresen szolgáltatott Kovács Mihálynak adatokat a munkahelyéről »a nép problémái címén” valamint K. J.. A minél szélesebb körű mozgalmat kimutatni hivatott ÁVH-s akció azonban 1956 tavaszán az országban egyre feszültebbé váló belpolitikai

helyzet miatt kifulladt, a tervezett letartóztatásokból csupán tanúkihallgatások lettek. Kovács Mihályt a Fővárosi Bíróság 1956 szeptemberében minden vádpont alól felmentette, és szabadlábra helyezték. 1957 áprilisában már Zákányszéken volt segédlelkész, amikor egy hónapra, több paptársához hasonlóan őt is internálták. Nem kimutatható, hogy ennek volt-e köze a

hittancsoportokhoz, bár Kovács ebben az időszakban sem szakította meg teljesen régi kapcsolatait, csupán háttérbe húzódott: a Vitéz-Turi-féle egyetemista közösség továbbra is egyik mentorának tekintette.

(részlet Szerző Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karon beadott szakdolgozatából.
Témavezető: Dr. habil. Bögre Zsuzsanna – 2013.)

BULÁNYI GYÖRGY FŐPAPOK, ÍRÁSTUDÓK ÉS VÉNEK...

És kötéltől ostort fonván kihajtá őket a templomból (Kodály, Jézus és a kufárok), s a megtisztított templomban Jézus, a tanító, ismét tanít. Idézet következik: Odamennek a templomban tanító Jézushoz a főpapok s a nép vénei mondván: *Milyen hatalommal teszed ezeket? Ki adta neked ezt a hatalmat?* Ezeket. Miket? Utalhat a szó akár a templom tisztítására, akár a tanításra, akár mind a kettőre.

Ez a mai evangéliumi szakasz előzménye. S a mai szakasz folytatása? A gyilkos szőlőmunkásokról szóló példabeszéd, amely ezekkel a szavakkal fejeződik be: *és hallván a főpapok és a farizeusok Jézus példabeszédeit, megértették, hogy róluk beszél.* A 23-27. versekben olvasható az előzmény, a 33-46. versek mondják el a folytatást. Köztük a mai szakasz: a 28-32. versek. A 28. vers ezzel indul: *De mi a véleményetek erről? Nektek! Kiknek? Nem mondja meg a szöveg.* A befejező, a 32. vers sem mond többet: *ti nem hittetek Jánosnak, ti nem gondoltátok meg magatokat.* A misekönyv elé is teszi a mai szakasznak: Abban az időben Jézus ezt mondta a főpapoknak és a nép véneinek... De ez a nevesítés csak a mai szakasz előttiben: *a milyen hatalommal teszed ezt...* stb. szakaszban szerepel. A mai szakasz folytatásában viszont a főpapok és a farizeusok, ill. egyes kódexekben a főpapok és az írástudók szerepelnek.

Ha figyelembe vesszük az előzményt is, a folytatást is, akkor együtt van az egész szintársulat: főpapok, írástudók és vének. Nem restelltem a fáradozást, és konkordancia-szótárom alapján megállapítottam, hogy a szinopikusoknál 20 ízben szerepelnek együtt a főpapok és az írástudók, ill. ezek farizeusi válfaja, 15 ízben a főpapok és a nép vénei, s csak 3 ízben van együtt mind a három: *az Emberfiának sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól.* A főpapok pedig – mint a Jézus elleni nagy meccs legfőbb érdekeltjei – még 25 ízben szerepelnek egymagukban is. Úgy gondolom, hogy ezzel szolid módon tisztáztuk, hogy a mai evangéliumi szakaszban kik lehetnek azok, akiktől Jézus megkérdezi: *Mi a véleményetek?*

Felelhetek ezek, szegények, akármit. Akár azt, hogy a gyerek semmiképpen nem pofázhat szembe az apjával; az a kisebb bűn, ha végül is nem megy ki dolgozni a

szőlőbe; tehát még mindig elfogadhatóbb az igentmondó, de nem teljesítő gyerek magatartása. Mondhatták volna azt is, hogy nem a duma számít, hanem az, hogy mégis kiment és dolgozott; tehát az teljesítette apja akaratát, aki végül is elment a szőlőbe. A zsidó hagyomány képviseli mind a két nézetet. A szakirodalomból tudom, hogy *a parancsot kiadó isteni tekintély nem tisztelése és el nem ismerése megbocsáthatatlan véték, ezzel szemben egy tőle parancsolt dolog nem teljesítése esetén még lehetséges a jóvátétel.* Ezzel szemben a *Babiloni Talmud* szerint, ha ígéretről van szó, akkor *az igazak keveset beszélnek és sokat tesznek, az istentelenek pedig sokat beszélnek és nem tesznek semmit.* A kódexek alapján nem állapítható meg, hogy mit válaszoltak szegények Jézusnak. Hol az egyik fiút írják előre, hol a másodikat, s a megkérdettek hol az elsőről, hol az utolsóról állítják, hogy az teljesítette apja akaratát. Hogyan is volt akkor? Az lett volna részükről az okosabb, ha azt válaszolják erre is, amit válaszoltak Jézus előző kérdésére: *Istentől vagy embertől volt-e János keresztsége?* Azt, hogy nem tudjuk. De nem akarták kitenni magukat annak a válasznak, amit erre kaptak volna Jézustól. Válaszolhatták volna azt is, mint igaz zsidók, amit a szakirodalom alapján az előbb idéztem: Istennek sohasem mondhatunk nemet. De okosan tették szegények, hogy nem ezt válaszolták, mert megkapták volna Jézustól, hogy ez az Istenek mondott igen nem sokba kerül nekik, mert eszük ágában sincs az igent teljesíteni. Inkább meggyilkolják a vállalásra őket figyelmeztetőket, a prófétákat. Ezeknek a gyilkosoknak a folytatói, a fiai ők, ezért díszítik a próféták sírjait. Sőt, maguk is prófétagyilkosok, most is éppen erre készülnek. Az a legvalószínűbb, hogy a nemet mondó, de végül is a szőlőbe kimenő gyerekekre szavaztak. S erre kapják azt a viszontválaszt, amit kaptak. De ugyanezt kaphatták volna az előző két válaszkíséret, problémamegoldásuk esetén is. Szóról-szóra ugyanezt. Miért?

Azért, mert van úgy, hogy az embernek már minden mindegy. Sztálin halála után, '54 januárjában a Gyűjtőben éhségstrájkot kezdtünk – a jogainkért. X-eseknek voltunk minősítve: nem írhattunk levelet, nem kaphattunk beszélőt és csomagot sem. A megbeszélte reggelen vagy huszonötön nem vettük át a reggelit. Volt nagy ijedelem az operatívok körében. Dolgozni kezdtek, s a harmadik napon már csak hárman maradtunk: én a 35 éves ért korú és két délvidéki 20 éves, akiket Tito átdobott a határon. Az ötödik napon, elkezdtek mesterségesen táplálni – gumicsővel, tölcsérrel. Két társam ezt már nem vállalta. Engem elkülönítettek, s jöttek a látogatók – a minisztériumból. Az egyikük így elmélkedett: a haláltól nem fél, a többin meg már túlesett... A folytatás, amit nem mondott: *nem tudunk mit csinálni magával.* Jézusnak ezen a beszélőn, amikor megkeresik őt a főpapék már minden mindegy.

Tisztában van vele, hogy már csak napok választják el a letartóztatástól, s mondja, ami belefér.

Fölállítja tehát a főpapok-írástudók-vének fronttal szemben a másik frontot: a vámosok és az utcanők frontját. Ezek hittek Jánosnak, a Keresztelőnek. Ti pedig láttátok, hogy milyen hatással volt rájuk János, és ti ennek a hatására se hittetek Jánosnak. Kérdezem: miért a vámosokat és az utcanőket emeli ki Jézus azokból, akik hittek Jánosnak? Hiszen Jézus maga is hitt neki. A Zebedeus-fiak is, Péter és testvére, András is hitt neki? Talán tetszenek Jézusnak ezek a foglalkozások? Nem tetszenek. Csak az tetszhetik bennük Jézusnak, hogy a társadalomnak azon rétegeihez tartoznak, amelyekből Jánosnak is, neki is sikerült tanítványokat szerezni. Ennek igazolására elég Mátéra és Mária Magdolnára gondolnunk. Csak ezen foglalkozásokat kultiváló sorából kerültek ki Jézus tanítványai? Szó sincs róla. Nem maradt fenn a tanítványok személyi igazolványa, de enélkül is tudjuk, hogy Péter Andrással együtt s a Zebedeus-fiak is halászok voltak. A szakirodalomból viszont az is tudható, hogy a Jézus korabeli Izraelben ezt a szakmát nem sokra becsülték. Alighanem azért is, mert nem lehetett meggazdagodni belőle. Hogy a tanítványok másik, nagyobbik felének mi volt a foglalkozása, erről csak annyit tudunk, hogy főpapok, írástudók és vének nem akadtak köztük.

Nagyon megbotránkoztató dolgot fogok mondani. Jézus szeretett sarkítani. Kik beszélnek sarkosan? Akik magyarul akarnak beszélni, közérthetően, félreérthetetlenül. Csak a főpapok, írástudók és vének kívánták pokolba Jézust? Szó sincs róla. Az alpapok, a falvak zsinagóga-elöljárói, a kisvárosi tisztos polgárok is. Mindazok, akik nem szeretik a harsány prófétákat, s azokat, akik arról énekelnek, hogy nem lesz mindenkor így. Mindazok, akik tudják, hogy úgy lehetne bizony holnap is, ahogyan ma van, ha az ilyen Jézus-félék nem köpnének bele a levesükbe azzal, hogy holnapra megforgatják az egész világot. Mindazok a fal mellett járók, akik számára az élet nem egészen elviselhetetlen, s akik e rokonhelyzetük következtében találkoznak a főpapok, az írástudók és vének barátságos tekintetével. Az a sarkítás, hogy ezekről a gyalogjárókról Jézus nem beszél, csak az aktív, hivatásos gyilkosairól, akik a 72 tagú nagytanácsban egyenként a halálára szavaznak. Akiktől nem kértek szavazatot, azokról Jézus nem beszélt. Jézus számára ezek szerint kik a gyilkosok? Akiknek ez a mesterségük. A hatalomgyakorlók. A kiközösítők. Tehát éppen a főpapok, az írástudók, a vének.

Jézus sarkít. Nem a halászok hittek Jánosnak, hanem a vámosok és az utcanők. Mért sarkít Jézus? Üzen a főpapoknak, írástudóknak és véneknek: nincsen olyan megvetett társadalmi rétege Izraelnek, amelyben az

Istennek ne volna több labdába-rúgási lehetősége, mint nálatok. Nincsen. Ti vagytok Isten számára a legreménytelenebb eset. Ti, akár mint osztály, akár mint személy. Erre van egy önfelmentő sztereotípiája az egész kereszténységnek. Ez: igen, igen, de hát ezek a zsidók. Nem lehet róluk ránk következtetni. Válaszolok erre a sztereotípiára. Nem vagyok zsidóbérenc sem, és antiszemita sem, mert nem kívánok a zsidóknak és nem akarok tenni a zsidóknak semmi olyat, amit nem kívánok magamnak. A zsidó nem utolsó népe az emberi történelemnek. Belőlük került ki a názáreti Jézus is, s a Hamvas Béla által emlegetett Hagymánynak nincs nagyon sok olyan méretű alakja, mint Jézus. Következésképpen a zsidó főpap, írástudó és vén nem lehet rosszabb, mint a nem-zsidó. A fent mondottak nemcsak a zsidókra érvényesek. Bármely nemzetre és vallásra is.

De hát ez prédikáció, s a padban ülők között aligha van főpap, írástudó, vén, vámos és utcanő. A sarkító Jézusnak nem kerülünk a szájára. A második vonalban vagyunk: alpapok, tisztos polgárok, halászok. A hatalomgyakorlásnak vannak totális módszerei. 1948-ban minden felnőtt embert megkérdeztek, kívánja-e Mindszenty példás megbüntetését. Aki nem kívánta, így vagy úgy, de Jézus és Mindszenty sorsára jutott. Mindebből legyen világos, hogy lehet azért prédikálni úgy is, hogy nem emlegetjük azt az egy dénárt. Ámbátor annak, akinek több dénár kellett, jobb volt, ha 1948-ban elkerülte a kérdezőket. Nem lehetett elkerülniök! Miért nem? Ők voltak a kérdezők. Isten legyen irgalmas annak, aki több dénárt akar!

1992.

VINCZE ENDRE

A KICSI A SZÉP

E.F. Schumacher "Economics as if People Mattered" tanulmánya olyan "emberközpontú közgazdaságról" tesz tanúságot, amelyben a "kicsi a szép", amelyben az élet teljessége a lehető legkevesebb eszközzel valósítható meg, s a buddhista életszemléletet hozza példaként. "A nirvána elérésének nyolc buddhista útja közül egy: az 'igaz megélhetés'. Ezért nyilvánvalóan léteznie kell egyfajta buddhista közgazdaságtannak."

A modern közgazdaságtan a fogyasztást tekinti minden gazdasági tevékenység egyetlen céljának és rendeltetésének, a termelés tényezőit a földet, a munkát és a tőkét - pedig eszközöknek. A buddhista szemlélet arra törekszik, hogy az emberi igények lehető legnagyobb kielégítését érje el a fogyasztás optimális szerkezetével, amíg a modern nyugati szemlélet a

fogyasztást akarja minden határon túl növelni a termelési stratégia optimalizálásával. "Könnyen belátható, hogy sokkal kisebb erőfeszítést kíván az az életmód, amely a fogyasztás optimális szerkezetét akarja elérni, mint az, amely a maximális fogyasztás hajszáját akarja fenntartani." - írja Schumacher.

Buddhista országok gyakran kijelentik, hogy hűségeselek akarnak maradni vallási és kulturális örökségükhöz. Pl. Burma: "Az új Burma nem lát ellentétet a vallási értékek és a gazdasági haladás között. Lelki egészség és anyagi jólét nem ellenségei egymásnak, inkább természetes szövetségesek." Vagy: "Sikeresen ötvözzük örökségünk vallási és szellemi értékeit a modern technika gyümölcseivel." Vagy: "Nekünk, burmaiaknak szent kötelességünk álmainkat és tetteinket hitünkhöz hangolni. Mindig is erre fogunk törekedni." (The New Burma, Economic and Social Board, Government of the Union of Burma, 1954)

Mindenki egyetért abban, hogy a jólét alapvető forrása az emberi munka. A tanulmány szerint a modern közgazdászokat arra oktatják, hogy a 'munkát' alig tekintsék többnek, mint szükséges rossznak. A munkáltató szempontjából a munka minden esetben egyszerűen a költségek egyik tétele, amelyet a lehető legkisebbre kell csökkenteni, ha már nem lehet teljesen kiküszöbölni, mondjuk automatizálással. "A dolgozó ember szempontjából a munka veszteség; dolgozni annyi, mint feláldozni a szabad időt és a kényelmet, a munkabér pedig eme áldozat egyfajta ellentétele. Ilyeténképpen a munkáltató szempontjából ideális megoldás lenne alkalmazottak nélkül termelni, a munkavállalók szempontjából munkavállalás nélkül jövedelemhez jutni." Ám ha a munkával kapcsolatos ideálunk az, hogy megszabaduljunk tőle, akkor minden olyan módszer, amely 'csökkenti a munka terhét', jó dolog. Ha nem automatizálhatunk, akkor a leghatásosabb módszer az ún. 'munkamegosztás', amelynek klasszikus példájáról, a gombostűgyárról Adam Smith zeng dicshimnusz "Nemzetek jóléte" c. könyvében. Ebben az esetben a munkamegosztás nem a normális szakosodást jelenti, amelyet a történelem előtti időktől gyakorol az emberiség, hanem a teljes termelési folyamat apró részekre bontását, oly módon, hogy a végtermék nagy sebességgel álljon elő, anélkül, hogy bárkinek is többet kellene ezért tennie, mint egy teljesen jelentéktelen, és az esetek nagy részében különösebb szakértelmet nem igénylő mozdulatot.

A buddhista szemlélet a munkának legalább három funkciót tulajdonít: lehetőséget ad az embernek arra, hogy hasznosítsa és továbbfejlessze képességeit; hozzásegíti ahhoz, hogy más emberekkel közös

feladatra szövetkezve legyőzze önközpontúságát; előállítja a megvalósuló lét számára szükséges javakat és szolgáltatásokat. Ennek a szemléletnek is számtalan következménye van. "Kis híján büntetnek számít, ha valaki úgy szervezi meg a munkát, hogy az a dolgozó számára értelmetlen, fárasztó, jelentéktelen vagy idegörlő tevékenység legyen; mert ezzel elárulja magáról, hogy inkább az áruval törődik, mint az emberrel, elárulja, hogy gonoszul részvétlen, és lélekrombolóan kötődik az evilági lét legprimitívebb oldalához."

Mindezekből világos, hogy a buddhista közgazdaságtannak nagymértékben különböznie kell a modern materializmus közgazdaságtanától, mert a buddhista a civilizáció lényegét nem az igények növelésében látja, hanem az emberi jellem megtisztításában. A jellemet elsősorban az emberi munka formálja. "A munka pedig, amelyet az emberi méltóság és szabadság feltételei között helyesen irányítanak, áldást hoz azokra, akik végzik, és munkájuk eredményére is.

J. C. Kumarappa indiai filozófus és közgazdász a következőképpen foglalja össze a lényegét: "Ha a munka természetét helyesen ítélik meg és helyesen alkalmazzák, ugyanolyan viszonyban áll majd a magasabb rendű képességekkel, mint a táplálék a fizikai testtel. Táplálja és felüdíti az ember jobbik énjét, sürgeti, hogy hozza ki magából a lehető legtöbbet. Szabad akaratát jóra irányítja, a benne lakozó állatot haladó irányba tereli. Kitűnő háttérrel nyújt az embernek, hogy megmutathassa minden értékét, és kifejleszthesse személyiségét." (Economy of Permanence by J. C. Kumarappa, Sarva-Seva Sangh Publication, Rajgat, Kashi, 4th edn., 1958)

Kétségbeejtő helyzetben van az az ember, aki nem jut munkához, nemcsak azért, mert nincs jövedelme, hanem azért is, mert nélkülözi a fegyelmezett munka tápláló és felüdítő hatását, amit semmi más nem pótolhat. A modern közgazdász igen bonyolult számításokba mélyedhet azon, hogy vajon a teljes foglalkoztatás a 'kifizető', vagy inkább az 'éri meg', ha a teljes foglalkoztatottság alatt járhatja a gazdaságot, ezzel nagyobb munkaerőáramlást és stabilabb béreket biztosítva. A siker alapvető mércéje egyszerűen az adott időszakban megtermelt áruk teljes mennyisége. "Ha az árukereslet alacsony szinten van," mondja Galbraith professzor a "Gazdag társadalom"-ban, "akkor ugyanilyen alacsony a kereslet az utolsó munkanélküli, vagy éppen az utolsó millió munkanélküli alkalmazására." Továbbá: "Ha megengedhetőnek

tartjuk a munkanélküliséget a stabilitás érdekében, - mellesleg feddhetetlen konzervatív elődök javaslata - akkor fel tudjuk ajánlani a munkanélkülieknek azokat a javakat, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy fenntartsák megszokott életszínvonalukat." (The Affluent Society by John Kenneth Galbraith, Penguin Books Ltd., 1962)

Buddhista szempontból ez fejtetőre állított igazság, mert fontosabbnak tartja az anyagi javakat az embernél, a fogyasztást az alkotó tevékenységnél. Eltolja a hangsúlyt a munkásról a munka termékére, vagyis az emberről az ember alattira, megadja magát a gonosz erőknek. A buddhista közgazdasági tervezés kiindulópontja a teljes foglalkoztatottság lenne, azzal az elsődleges céllal, hogy mindenki számára, akinek 'külső' munkára van szüksége, megadja azt. Nem törekedne tehát sem a foglalkoztatottság, sem a termelés növelésére. A nők, általában nem igényelnek 'külső' munkát, ezért tömeges irodai vagy gyári alkalmazásuk súlyos gazdasági hibákat jelezne. "Egy buddhista közgazdász szemében a kisgyermekes anyák gyári foglalkoztatása - miközben gyermekeik elvadulnak - ugyanolyan gazdaságtalan, mint egy modern közgazdász szemében a szakmunkások 'foglalkoztatása' katonaként."

Amíg a materialista főként az anyagi javakban érdekelt, a buddhista a szabadulásban. De a buddhizmus 'a középső út', ezért semmiképpen sem ellentétes a fizikai jóléttel. "Nem a gazdagság áll a szabadulás útjában, hanem a ragaszkodás hozzá; nem a kellemes dolgok élvezete, hanem az epekedés utánuk. A buddhista közgazdaságtan kulcsszavai ezért: egyszerűség és erőszakmentesség. A közgazdász szempontjából a buddhista életmód csodája éppen annak tökéletes ésszerűsége, amely meglepően kevés eszközzel rendkívüli eredményeket ér el."

A modern közgazdász ezt nagyon nehezen érti meg. Az életszínvonalat az éves fogyasztás mennyiségével szokta mérni, azon titkos előfeltevés alapján, hogy aki többet fogyaszt, jobb helyzetben van, mint aki kevesebbet. "Egy buddhista közgazdász ezt kiáltóan ésszerűtlennek tartaná: mivel a fogyasztás csupán eszköze az emberi jólétnek, a cél a lehető legnagyobb jólét elérése a lehető legkevesebb fogyasztással. Pl.: ha az öltözködés célja bizonyos hővisszatartás, és a vonzó megjelenés, akkor ezt a célt a lehető legkisebb erőfeszítéssel kell elérni, azaz a legkevesebb éves anyagrongálással, és olyan modellek segítségével, amelyek a lehető legkevesebb munkát igénylik. Minél kevesebb a befektetett munka, annál több idő és

alkalom marad a művészi alkotás számára. Nagyon gazdaságtalan lenne bonyolult szabászatra adni magunkat, mint a modern nyugaton, amikor sokkal szebb hatást érhetünk el az anyag ügyes redőzésével. A dőreség teteje lenne olyan anyagot készíteni, amely hamar elhasználódik, és a barbárság netovábbja lenne bármit is csúnyára, szegényesre vagy éppen közepesre készíteni. Amit az öltözködésről mondtunk, az összes többi emberi szükségletre is vonatkozik. Az anyagi javak birtoklása és fogyasztása eszköz a cél érdekében, a buddhista közgazdaságtan pedig annak rendszerezett tanulmányozása, hogyan lehet adott célokat a legkevesebb eszközzel elérni."

Az egyszerűség és az erőszakmentesség nyilvánvalóan szoros kapcsolatban vannak. A fogyasztás optimális szerkezete, amely nagyfokú emberi elégedettséget eredményez viszonylag kis fogyasztással, lehetővé teszi, hogy az emberek erős kényszerek és nagy feszültségek nélkül éljék az életüket, és teljesíthessék a buddhista tanítás első számú parancsát: "Kerüld a rosszat, és tedd a jót!" - hasonlóan az Evangéliumhoz: "Ne tedd a másinak, amit nem kívánsz magadnak, és tedd, amit szeretnél, hogy neked tegyenek az emberek".

Schumacher a világban uralkodó erőszak, gyűlölködés és háborúk forrását is a fogyasztói életszemléletben látja: "Mivel a fizikai erőforrások mindenütt korlátozottak, azok az emberek, akik igényeiket az erőforrások mérsékelt használatával elégítik ki, kézenfekvően kevésbé hajlamosak egymás torkának esni, mint azok, akiknek jóléte nagymértékű fogyasztás függvénye. Ugyanígy, a főként önálló helyi közösségekben élő emberek kevésbé valószínű, hogy nagymértékű erőszakosságokba keverednének, mint azok, akiknek megélhetése a világkereskedelem rendszerétől függ."

Ezért a buddhista közgazdaságtan szemszögéből a gazdaságos élet legészszzerűbb változata szerinte: "helyi erőforrásokból termelni helyi igényekre, amíg távolról behozott termékektől függeni, és ellentételként exportra termelni távoli és ismeretlen emberek számára nagyon gazdaságtalan, és csak kivételes esetekben és kis mértékben igazolható."

Egy másik megdöbbentő különbség a modern közgazdaságtan és a buddhista között a természeti erőforrások használatában jelentkezik. Bertrand de Jouvenel a francia politológus úgy jellemezte a 'nyugati embert', hogy szavai a modern közgazdaságtant is híven leírják:

"Hajlamos, hogy semmit se tekintszen kiadásnak, csak az emberi erőfeszítést; úgy látszik, nem bánja mennyi

ásványi anyagot pazarol el, és ami sokkal rosszabb, mennyi élő anyagot pusztít el. Úgy látszik egyáltalán nem ismeri föl, hogy az emberi élet a sokféle formából álló ökoszisztéma része. Mivel a világot olyan városokból irányítja, amelyekben elvágta magát az élet minden más formájától, az ökoszisztémához tartozás érzése nem éled föl benne.

Ez oda vezet, hogy kíméletlenül és előrelátás nélkül bánik azokkal a dolgokkal, amelyekből végső soron egész léte alapvetően függ, mint pl. a víz és a fák." (A Philosophy of Indian Economic Development by Richard B. Gregg, Navajivan Publishing House, Ahmedabad, 1958)

A Buddha tanítása ezzel szemben tiszteletteljes és erőszakmentes hozzáállást parancsol nemcsak minden érző lény, de hangsúlyosan még a fák iránt is. Buddha minden követőjének néhány évenként fát kell ültetnie, és gondoznia kell, amíg biztosan megered.

A modern közgazdaságtan nem különböztet megújítható és nem megújítható anyagok között, mivel legsajátabb módszere, hogy mindent mennyiségileg fejez ki, a pénzérték segítségével. Így a "különböző tüzelőanyagokat tekintve, mint pl. szén, olaj, fa, vízienergia: a modern közgazdaságtan csak egyetlen különbséget ismer közöttük, a hőegyenértékre vonatkozó egységárat. A legolcsóbb automatikusan a legkedveltebb, mivel másként dönteni ésszerűtlen és 'gazdaságtalan' lenne." Természetesen buddhista nézőpontból ez nem megy, a nem megújítható tüzelőanyagok, mint pl. a szén és az olaj, valamint a megújítható tüzelőanyagok, mint pl. a fa és a vízienergia közötti lényeges különbség nem téveszthető szem elől. "A nem megújítható javakat csak akkor szabad fölhasználni, ha az elkerülhetetlen, és akkor is csak a legnagyobb gonddal, figyelemmel a megőrzésre. Figyelmetlen, vagy pazarló használatuk erőszakos cselekedet lenne, és ha a teljes erőszakmentességet nem is lehet elérni ezen a földön, mindazonáltal az ember kihagyhatatlan kötelessége, hogy megcélozza az erőszakmentesség eszméjét mindabban, amit tesz. Mivel a világ nem megújítható energiaforrásai - mint a szén, az olaj és a földgáz - kiugróan egyenlőtlenül oszlanak el a földgolyón, és mennyiségük kétségtelenül korlátozott, világos, hogy növekvő mértékű kihasználásuk erőszakos cselekmény a természet ellen, ami szükségképpen az emberek közötti erőszakhoz vezet."

Kérdés, hogy a modern közgazdaságtan által körvonalazott gazdasági fejlődés hosszú távon igazolja-e a modern ember stabilitásra, boldogságra való

törekvését? Harrison Brown a California Institute of Technology professzora könyvének, "Az emberi jövő kihívásának" végén a következő értékelést olvashatjuk: "Amint látjuk, az ipari társadalom alapvetően instabil, és bármikor visszacsúszhat az agrár-társadalomba. Ugyanígy az ipari társadalmon belül azok a körülmények, amelyek az egyéni szabadságot biztosítják, alapvetően bizonytalanok azon képességeikben, amelyekkel elkerülhetik a rideg szervezethez és a totalitárius vezetés kiépülésének feltételeit. Valójában, ha megvizsgáljuk mindazon előrelátható nehézségeket, amelyek az ipari civilizációk túlélését fenyegetik, nehéz belátni, hogyan lehetne a stabilitás elérését az egyéni szabadság fenntartásával összeegyeztetni." (The Challenge of Man's Future by Harrison Brown, The Viking Press, New York, 1954).

Ha ezt a problémafölvétést még el is utasítanánk, mint a távoli jövő zenéjét, akkor is megmarad az a szorongató kérdés, vajon a 'modernizáció', ahogyan azt jelenleg gyakoroljuk, tekintet nélkül vallási vagy szellemi értékekre, elfogadható eredményeket hoz-e. Ha a tömegeket tekintjük, az eredmények katasztrófálisak; a vidéki gazdálkodás összeomlása, a munkanélküliség emelkedő áradata a városokban és vidéken, és a testi-lelki táplálékot egyaránt nélkülöző városi proletariátus növekedése.

"Mind a közvetlen tapasztalat, mind a hosszútávú előrejelzések arra mutatnak, hogy a buddhista közgazdaságtan még azok számára is ajánlott tanulmány, akik úgy vélik, hogy a gazdasági haladás fontosabb, mint bármely szellemi vagy vallási érték. Azért, mert nem az a kérdés, hogy a 'modern haladás' és a 'hagyományos maradás' közül melyiket válasszuk. A kérdés az, hogyan találhatjuk meg a helyes fejlődési utat, az 'arany középutat' a materializmus nemtörődömsége és a hagyomány mozdulatlansága között, röviden, a kérdés az, megtaláljuk-e az 'igaz megélhetést'."

(részlet a Szerző *Mikroelektronika és társadalom c. elemzéséből*; 1995.)

ELMÉLKEDÉSEK

Március 1., hétfő - Lk 6,36-38

Az **ítélkezésről** szól a mai rész. „*Ne mondjatok ítéletet senki fölött*”, „*mert amilyen mértékkel ti mérték, olyannal mérnek majd nektek is.*”

A napokban sokat találkozók egy ide kapcsolódó fogalommal, az **előítéllettel**. Ami tulajdonképpen egy természetes emberi viselkedés. Az agyunk igyekszik megszerezni, skatulyázni az embereket, hogy átláthatóbbá tegye ezt a kusza világot, mellyel általában hiányos ismereteit igyekszik pótolni. Sok esetben a környezetünk előítéleteit átvesszük, pusztán konformitásból, vagy társadalmi, anyagi állapotunkból kifolyólag (pl.: „Én is jótékonykodnék a helyében, ha ennyi pénzem lenne...”)

A kérdés csak az, hogy helyes-e az ítékezés és az előítélet állítás embertársunkkal szemben? Jézus egy frappáns példát nyújt nekünk: odamegy egy kiteszített réteg egy tagjához, megszólítja őt, vizet kér tőle. Megmutatja nekünk, hogy szétszedhetőek ezek a merevnek hitt keretek. Politikailag is jobbnak tartom, ha ismerünk olyan embereket, akik esetleg nem arra szavaztak, mint mi, vagy éppen nem szavaztak. Fontos tudatosítanunk magunkban, hogy nem minden ember egyforma a környezetünkben.

Egy bizonyos a számomra, hogy az előítéletnek kártékony hatása van. Mind társadalmilag, mind a személyes fejlődésnek és világlátásnak káros. Társadalmi kár, mert például nem alkalmazzák az adott népcsoportból származó tisztességes embert, mert negatív előítéleteket kapcsolnak hozzájuk. Egyéni kár, mert csorbul az igazság.

Az **igazság**. Valahogy belénk van kódolva az igazság utáni vágyakozás, ezért is ítélünk. De hogy mi is az igazság, vagy, hogy Isten igazságos-e, az már sűrű kérdőjeleket rajzol bennem. Itt a földön nincs igazság és nem is lesz soha, ebben biztos vagyok.

Nekem mit jelent az igazság? Ha éppen megbántott vagyok egy ügyben, sérültem, akkor tudok-e jól mérlegelni? Tudom-e pontosan, hogy az „elítelt” ember miért cselekedte azt, amit?

Elítélhetek-e személyeket a passzivitásuk miatt? Azért mert én elvállaltam valamit, elvárhatom azt másoktól, hogy segítsenek a jó ügy érdekében? Igazságos az, ha egy közösség tagjaként csak elveszek a közösből, de a komfortzónámat már nem lépem át?

Ha felidegesítek valakit a viselkedésemmel, akkor igazságos, hogy felelem a hangját? Igazságos az atyai pofon a hisztiző gyereknek? Az igazságszolgáltatás a szükséges rossz?

Talán az igazságot sosem fogjuk megtapasztalni, mert emberek vagyunk. Biztos vagyok benne, ha majd elköszönünk a testünkötől, akkor halálunk után mindezek a fogalmak teljesen letisztulnak majd és

átértékelődnek.

De sosem szabad elfelejtenünk, hogy küldetésünk van! Jézusunk megmutatta, hogy nem minden a test, legyőzhetőek azok a viselkedési formák, amik gátolnak bennünket az Isten Országának építésében.

Horváthné Király Kata, Érd

Március 2., kedd - Mt 23, 1-12

Jézus ekkor a néphez és a tanítványokhoz fordult, ezekkel a szavakkal: „Az írástudók és a farizeusok Mózes tanítói székeiben ülnek. Tegyetek meg és tartsatok meg ezért mindent, amit mondanak nektek, de tetteikben ne kövessétek őket, mert bár tanítják, de tetté nem váltják. Elviselhetetlenül nehéz terheket hordanak össze és raknak az emberek vállára, de maguk ujjal sem hajlandók mozdítani rajta. Minden tetteikben az vezeti őket, hogy az emberek előtt feltűnjenek. Szélesre szabják imaszijukat és megnagyobbítják köntösükön a bojtokat. Szívesen elfoglalják a lakomákon a főhelyeket és a zsinagógában az első székeket, szeretik, ha a tereken köszöntik s rabbinak szólítják őket az emberek. Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Atyának se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. Tanítónak se hívassátok magatokat, mert egy a ti tanítótok, Krisztus. Aki nagyobb közületek, az a szolgátok lesz. Aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki megalázza magát, azt felmagasztalják. Jézus mondatai méltán nevezhetők örökérvényűnek, hiszen egészen pontosan felfedezhetjük ezen szentírási szakasz tartalmát az emberiség eddigi történetében. Jelen korunkban is vannak ájtatos, képmutató „írástudók”, akik egy közvetítő közegen (média) keresztül kizárólagosan és sajátos tartalommal töltik meg a „kereszténység” fogalmát, miközben egyébként sokszor gyűlöletet szítanak társadalmi csoportok, kisebbségek ellen.

A világ a feje tetejére állt. (Hogy mikor, az egy külön elmélkedést érdemelne.) A *miniszter* (aminek jelentése „szolga”) nem szolgál, hanem uralkodik. Jézus pedig ott „munkálkodik” belül minden egyes keményen szolgáló (sic!) kisemberben. A hatalmi rendszerek elbizakodottsága és gögje előbb-utóbb mindig bukáshoz vezetnek.

Mit jelentenek ezek rám nézve?

Például, ha alázatos és szerény lennék, nem fenyegetne a bukás veszélye, hiszen aki nincs magas lovon, az nem tud leesni a magas lóról. Természetes emberi tulajdonság, hogy vágyom az elismerésre, de mindezt sajnos sokszor a legkisebb erőfeszítésekkel, látványos látszatcselekedetekkel próbálom „kiérdemelni”. Szerintem megfontolandó javaslat Jézustól, hogy próbáljunk meg folytonos könyöklés és helyezkedés nélkül előbbre jutni az életünkben, és inkább alázatunkkal, szerénységünkkel érdemeljük ki mások

figyelmét. Lépünk eggyel hátrébb, a másik emberrel való konfliktusunkban legyünk önkritikusak, merjünk igazat adni a másik félnek. Valószínűleg így nem leszünk sem cégvezetők, sem miniszterek, de „százannyit” kapunk jutalmul.

Bajnok Balázs, Budapest

Március 3., szerda - Mt 20, 17-28

Amikor Jézus Jeruzsálembe készült felmenni, maga mellé vette külön a tizenkét tanítványt, és útközben ezt mondta nekik: „Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak. Halálra ítélik, és átadják a pogányoknak, hogy kígyózzák, megkorbácsolják és keresztre feszítsék, de harmadnapon feltámad.” Akkor odament hozzá a Zebedeus fiainak anyja fiaival együtt, leborult előtte, és kérni akart tőle valamit. Jézus megkérdezte tőle: „Mit akarsz?” Ő így felelt: „Mondd, hogy az én két fiam közül az egyik jobb kezed, a másik bal kezed felől üljön a te országodban.” Jézus így válaszolt: „Nem tudjátok, mit kértek. Ki tudjátok-e inni azt a poharat, amelyet én fogok kiinni?” Ők így feleltek: „Ki tudjuk.” Erre ő ezt mondta nekik: „Az én poharamat kiisszátok ugyan, de hogy ki üljön jobb és bal kezem felől, azt nem az én dolgom megadni. Azok fogják megkapni, akiknek az én Atyám elkészítette.” Amikor ezt meghallotta a többi tíz, megharagudott a két testvérré. De Jézus magához hívta őket, és ezt mondta: „Tudjátok, hogy a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, 27és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.”

Amikor Jézus elindul Jeruzsálem felé, akkor azokat ez embereket veszi maga mellé, akik a legjobban ismerik az útját és a küldetését. *Az élet fordulópontjainál nem mindegy, hogy kik vesznek körül.*

Egyszerű szavakkal beszél nekik arról, ami vár rá. Nem dramatizálja, de nem is kicsinyli le az előtte álló történéseket. Harmadik személyben meséli, mintha nem is rá várnának a megpróbáltatások. Számomra ez azért is fontos, mert így a fókusz nem azon van, hogy kivel történik, hanem hogy milyen küldetést teljesít be. *A döntéseknek következményei vannak. Ez a realitás. Tudni kell ezt függetlenül a félelmeinktől és a fantáziánktól, amelyek, mint egy görbe tükör torzítják el a jövő képét.*

Mindannyian arra vagyunk szánva, hogy bejárjuk a saját utunkat. Kezünkbe kaptuk a teremtés egy kis darabkáját, amiért mi vagyunk a felelősek, hogy mit teszünk vele, építjük vagy hagyjuk elsorvadni.

Aztán jön a jóságos anyai szív, aki szeretne valami jót biztosítani a gyermekének. Ha már ekkora feladatuk

van, legalább legyen biztos helyük a végső csapatban is. Az anyák fantasztikusak, de nem mindenhatók. El kell engedniük a gyermekeik kezét. Ebben ott jár előttünk Mária, aki egyszer sem mondta Jézusnak, hogy „jó, jó, beszélj a népnek, de azért vigyázz, hogy ne keverd magad bajba!” Vagy, hogy „fogalmazz egy kicsit finomabban”.

Sokféleképpen lehet bajba kerülni egy társadalomban, legegyszerűbben a destruktív magatartással. Nem mindegy, hogy mivel keverem magamat bajba.

Hiszem, hogy ha legjobb tudásunk szerint építjük a világmindenség ránk bízott szeletét, akkor a minket megillető legnagyobb megtiszteltetésben részesülünk majd. És mivel hiszem, hogy minden ember számon van tartva, így indulunk el életünk útján, abban is biztos vagyok, hogy a végállomásnál is mindannyiunkat személyesen fogják várni. Ha be tudjuk teljesíteni a küldetésünket, akkor az életünk teljessé válik, és akkor az a kérdés, hogy számszerűen ki mennyit tett e az asztalra értelmét veszíti.

A jézusi tanítást követni vágyó embernek keskeny ösvényen kell végighaladnia, amelyet egyik oldalról a behódolás, a másiktól a realitástól elszakadt fanatizmus mélységei szegélyeznek. Kísérjen áldás utunkon!

Kecskés-Vincze Eszter, Budapest

Március 4., csütörtök - Lk 16,19-31

A gazdag ember és a szegény Lázár

„Volt egy gazdag ember, aki bíborba és patyolatba öltözött, és nap mint nap fényes lakomát rendezett. Volt egy Lázár nevű koldus is, aki ott feküdt a gazdag előtt, fekélyekkel tele, és azt kívánta, hogy bárcsak jóllakhatna a gazdag asztaláról lehulló morzsákkal; de csak a kutyák jöttek hozzá, és nyaldosták a sebeit. Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és felvitték az angyalok Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és eltemették. Amint ez a pokolban kínok között gyötrődve felemelte a tekintetét, látta távolról Ábrahámot és kebelén Lázárt. Ekkor felkiáltott: Atyám, Ábrahám, könyörülj rajtam, és küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét mártsa vízbe, és hűsítse meg a nyelvemet, mert igen gyötrődöm e lángban. De Ábrahám így válaszolt: Fiam, jusson eszedbe, hogy te megkaptad javaidat életedben, éppen úgy, mint Lázár a rosszat. Ő most itt vigasztalódik, te pedig gyötrödsz. Ezen felül még közöttünk és közöttetek nagy szakadék is tátong, hogy akik innen át akarnak menni hozzátok, ne mehessenek, se onnan ide át ne jöhessen senki. Ő pedig így szólt: Akkor arra kérlek, atyám, hogy küldd el őt apám házához; mert van őt testvérem, beszéljen a lelkükre, nehogy ők is ide kerüljenek, a gyötrelem helyére. Ábrahám így válaszolt: Van Mózesük, és vannak prófétáik, hallgassanak azokra! De az erre ezt mondta:

Nem úgy, atyám, Ábrahám, hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, akkor megtérnek. Ábrahám ezt felelte: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül.”

Első olvasás - semmi, második olvasás semmi. Hogy kerül ez ide, nem értem. Dyslexia. Együttolvasás előbből és jó pár verssel tovább. Feltehetően nem közvetlenül nekünk, hanem a gúnyolódó farizeusok felhomályosítására mondta Jézus ezt a közismert és tanító céllal sokszor kiforgatott szívre ható példázatot. Valami tanítása mégis kell legyen számunkra, hisz alapfelállítás, hogy mindennek kell legyen és személyesen pont nekem, aki a kajáktól megroskadt karácsonyi asztal maradékait takarítva írom-olvasom a Szentírás szavait. Lázárnak az asztal maradékaiból sem jut. Vajon az én asztalom maradékaiból hány embernek jut és jutott idén karácsonykor és fog jutni Húsvét táján, amikor ezt olvasom. Nem elméletben, hanem fizikálisan összecsomagolva, személyesen átadva. Van-e Lázárom, akit látok, ismerek, akihez szólok és saját előítéleteimet és undoromat félretéve face to face kontaktolok. Covid van? Jézus korában meg tarolt a lepra. Sebeit kutyák nyalogatták. Azt mondják, amelyik filmben kutya van, az már bejön az embereknek. Ezért is emlékszünk erre a példabeszédre már gyerekkori hittanóráinkról. Az aranyos kutyusok megtették, amit mi nem. A sebeket gondozni kell, testi-lelki sebeit a mellettünk élőknek, a családtagjainknak, a barátainknak, közösségi társainknak, a szomszédainknak, a kapunk előtt lévőnek: észre kell vennünk és tőlünk telhetően enyhíteni. Ez talán így ránk nézve, közösségeinkre nézve egy közös tanítás: lényeges feladat a sebek okozta fájdalom enyhítése. Akkor is, ha ezerrel igyekszünk a szent találkozóra a számariai úton. Mert ha nem vesszük észre, észreveszi majd valaki más.

Visszatérve a Szentírás szövegéhez és a hallgatósághoz: Ábrahám atyánk kebelén és ölében való nyugodásról, a földi nehézségek utáni kárpótlásról, pláne a szenvedéssel kiérdemelt jóról van szó. Képletes történet azoknak, akik ezt a jelképrendszert használják. Az igazságosztó Istennél, bocsánat itt nem is Istenről van szó - valószínű szándékosan -, hanem Ábrahámról, aki nem hajlandó megbocsátani. Nekünk viszont hétszer is meg kell bocsátani, mondja Jézus pár verssel később. Nem a túlvilág hogyanját meséli itt Jézus szájába adva Lukács, mint ahogy a paradicsomkert fája sem biztos, hogy jonatán volt. Az azonban egyértelmű, hogy a másra nem figyelő jólét és a mindenkire figyelő Isteni Szeretet között megugorhatatlan a szakadék. Szeretteinkért, gyerekeinkért, unokáinkért, az ő életük Jól-létérel nekünk itt és most kell gondoskodnunk, nem lesz, aki majd ezt helyettünk később megteszi, aki majd helyettünk példát mutat. Egy másik Lázár visszajött a

túlról, de nem olvasunk róla, hogy Bethániában alakult volna az első jézusi közösség. A Szeretet melletti döntés lehetőségét kinek-kinek a maga zsebébe tette az, aki mindannyiunkat vár.

Pálincás Laci-Orsi, Budapest

Március 5., péntek

Bizakodó szőlősgazda és gonosz szőlőművesek

„Halljatok egy másik példabeszédet. Volt egy gazda, aki szőlőt telepített. Bekerítette sövényvel, belül pedig sajtót ásott és őrtornyot épített. Aztán bérbe adta a szőlőműveseknek, és elment idegenbe. Amikor eljött a szüret ideje, elküldte szolgálait a szőlőművesekhez, hogy szedjék be a termést. Ám a szőlőművesek nekiestek a szolgáltnak. Az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat megkövezték. Erre más szolgálatait küldött, többet, mint először, de ezekkel is úgy bántak. Végül a fiát küldte el hozzájuk, mert azt gondolta: A fiamat csak megbecsülik. De, amikor a szőlőművesek meglátták a fiút, így biztatták egymást: Itt az örökös! Gyertek, öljük meg, és mienk lesz öröksége. Nekiestek, kidobták a szőlőből és megölték. Amikor majd megjön a szőlő ura, vajon mit tesz a szőlőművesekkel?” „A gonoszokat a gonoszok sorsára juttatja, szőlőjét pedig más bérlőknek adja ki bérbe, akik idejében beszolgáltatják a termést.” Erre Jézus azt kérdezte: „Sose olvastátok az Írásban: A kő, amelyet az építők elvetettek, szegletkövé lett. Az Úr tette azzá, s ez csodálatos a szemünkben. Ezért mondom nektek, hogy elveszik tőletek az Isten országát, s olyan nép kapja meg, amely megtermi gyümölcsét.

A szőlőművesekről szóló példabeszéd két vonatkozást tartalmaz:

1. Gyilkosság, életelvévés története
2. Az erőt nem alkalmazás, élet odahelyezés története.

A Szőlősgazda minden feltételt biztosítva bízta rá kertjét a munkásokra. A 45. vers alapján kiderül, hogy ezek a főpapok és farizeusok. Azok, akik az Isten által küldött prófétákat megölték. Azokat, akik a választott nép megmentésére érkeztek. Ebben a példabeszédben benne van a gyilkosság, élet elvévés története. A gonosz szándék érvényesül azokkal szemben, akik az Isten szerető szándékát akarják megvalósítani

A Szőlősgazda nem torolja meg a gyilkosok magatartását. Ellenkezőleg utoljára a szeretett Fiát küldi az erőt nem alkalmazás, életodahelyezés reményével, hogy azt már nem ölik meg. „Utoljára a fiát küldte hozzájuk mondván: A fiam előtt majd elszégyellik magúkat” A történelem során ez az életodahelyező magatartás is a gyilkosság magatartásával végződött.

Kérdések:

Mennyire veszem komolyan azt, amivel megbíznak?

Milyen feladatokat bízok másokra?

Mennyire bízom azokban, akiknek feladatot adok?

Mlecsenkov Angel, Szigetszentmiklós

Március 6., szombat - Lk 15,1-2.11-32

A tékozló fiú története

Majd így folytatta: „Egy embernek volt két fia. A fiatalabbik egyszer így szólt apjához: Apám, add ki nekem az örökség rám eső részét! Erre szétszította köztük vagyonát. Nem sokkal ezután a fiatalabbik összeszedte mindenét és elment egy távoli országba. Ott léha életet élve eltékozolta vagyonát. Amikor már mindenét elpazarolta, az országban nagy éhínség támadt, s nélkülözni kezdett. Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához. Az kiküldte a tanyájára a sertéseket őrizni. Örült volna, ha éhségét azzal az eledellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki. Ekkor magába szállt: Apám házában a sok napszamos bővelkedik kenyérben – mondta –, én meg éhen halok itt. Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevez, már nem vagyok méltó, csak béreseid közé fogadj be. 20Csakugyan útra kelt és visszatért apjához. Apja már messziről meglátta és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta.

Erre a fiú megszólalt: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevez. Az apa odaszólt a szolgáltnak: Hozzátok hamar a legdrágább ruhát és adjátok rá. Az ujjára húzzatok gyűrűt, és a lábára sarut. Vezessétek elő a hizlalt borjút, és vágjátok le. Együnk és vigadjunk, 24hisz fiam halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült. Erre vigadozni kezdtek. Az idősebbik fiú kint volt a mezőn. Amikor hazatérőben közeledett a házhoz, meghallotta a zenesót és a táncot. Szólt az egyik szolgáltnak és megkérdezte, mi történt. Megjött az öcséd, és apád levágta a hizlalt borjút, hogy egészségben előkerült – felelte. Erre ő megharagudott, és nem akart bemenni. Ezért az apja kijött és kérlette. De ő szemére vetette apjának: Látod, én annyi éve szolgállok neked és egyszer sem szegtem meg parancsodat. És nekem még egy gödölyét sem adtál soha, hogy egyet mulathassak a barátaimmal. Most meg, hogy ez a fiad megjött, aki vagyonodat rossz nőkre pazarolta, hizlalt borjút vágattál le neki. – Az mondta neki: Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied. S illett vigadnunk és örülnünk, mert ez az öcséd halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült.”

Jézus azért jött, hogy tanítson, a bűnösöket megtérésre szólítsa és megtalálva őket haza vigye országába. Az eltévedt, elveszett bűnösöket jött hívni. A farizeusok szemében Jézusnak ez a magatartása botránkoztató, Törvényt tipró. Sarkában vannak, hogy vádat emelhessenek ellene. Erre a helytelen szemléletre akar Jézus „a tékozló fiú” történetével is rávilágítani.

Desmond Tutu Nobel-békedíjas, egyházi vezető, polgárjogi harcostól van ez az ítélet: „Nem azért szeretnek minket, mert jók vagyunk, hanem azért vagyunk jók, mert szeretnek minket.”

A példabeszédben szereplő két fiú látásmódját ez jól szemlélteti. Az idősebb fiú úgy gondolja - számító engedelmességgel -, hogy ha megteszi azt, amit elvárnak tőle, vagyis ő jó, akkor minden rendben van, akkor ő a jók közé tartozik. Az Isten szeretete - ebben az esetben az Atya szeretete - csak őrá vonatkozik, vonatkozhat. Ha viszont szembesül azzal, hogy az Atya a rosszakat is szereti, akkor jogosnak érzi a felháborodását.

A fiatalabb fiú, aki el-elkalandozik a helyes útról, vállalva az eltévedés lehetőségét, kockáztat. Amikor viszont szembesül ezzel a ballépésével, képes megfordulni, magába szállni, visszatérni a helyes útra. Csak pisláloló, de bizakodó reménnyel közeledik az atyai ház felé és hazaér. Ott az Atya kitért karokkal várja és öleli át visszatért fiát. Ez a szeretet újjá formálja szinte újjá születik és most már tudja a helyes utat. HAZATATÁLT.

A biológiai élete az Országbeli halál állapotán át az Országbeli élet állapotába került. Ez nagy öröme ad okot. Ugyanígy a mi életünkben is fennáll a lehetősége, hogy az Élet fáján gyümölcsöt teremjünk.

Rohonczy Gábor, Budapest

Március 7. - Nagyböjt 3. vasárnapja - Jn 2,13-25 - Üzlet, az üzlet!

A zsidók húsvétjának közeledtével Jézus fölment Jeruzsálembe. A templomban kalmárokat talált, akik ökröt, juhot és galambot árultak, valamint pénzváltókat, akik ott telepedtek le. Kötélből ostort font, és mind kiűzte őket a templomból, juhaikkal és ökreikkel együtt, a pénzváltók pénzét szétszórta, asztalaikat felforgatta, a galambárusoknak meg azt mondta: „Vigyétek innét ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká!” Tanítványainak eszükbe jutott az Írás szava: „Emészt a házadért való buzgalom.” A zsidók azonban szót emeltek, ezekkel a szavakkal fordultak hozzá: „Miféle csodajelel mutatsz, hogy ezt mered tenni?” Jézus azt válaszolta: „Bontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra fölépítem.” A zsidók ellene vetették: „Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, s te három nap alatt újjáépítenéd?” De ő saját teste templomáról beszélt. Amikor föltámadt a halálból, tanítványai visszaemlékeztek ezekre a szavakra, s hittek az Írásnak és Jézus szavainak. Akkor, amikor húsvét ünnepe alkalmával Jézus Jeruzsálemben tartózkodott, sokan hittek benne, mert látták a csodákat, amelyeket tett. Jézus azonban nem bízott bennük, mert ismerte mindnyájukat, s nem szorult rá, hogy bárki is felvilágosítsa az emberről. Tudta, mi lakik az emberben. Nem keverendő össze a szeretettel. Vagy mégis? Talán

mi keverjük össze, mint annyi mindent az életben? Jézus kijelentése alapján úgy tűnik, hogy ő nem szívleli ezt a kevertséget. Legalábbis Isten háza kapcsán nem. De az is könnyen lehet, hogy magát az üzletelést kifogásolja, mint olyat, ami nem egyeztethető össze Istennel, az Ő elképzeléseivel, természetével, velünk kapcsolatos terveivel, vágyaival.

Igen, mi összekeverjük e két ügyet. Egy-két példa: szeretetnek gondoljuk, amikor a gyermekeinket azzal biztatjuk a tanulásra, hogy ha ötöst kap, adunk neki egy húszast-ötvenest-százast-ezrest (ahogy inflálódik a forint). Mosolygunk, ha elkészült, mosolyszünet - hogy megleckéztessük, s ezáltal megjavítsuk -, mert nem készült el, nem történt meg stb., amit vártunk a párunktól, testvérunktől, gyermekunktől. Vagy mert olyan történt, amit nem vártunk. „Ehhez jogom van” kezdetű, „Nem ezt érdemeltem” kezdetű, „Ha te így, én is úgy” kezdetű gondolatok, kijelentések. Hosszú a sor. De mind arról szól, hogy én adtam valamit, és jogosan várom el az ellenszolgáltatást, hálát, elismerést. Szóban, magaviseletben egyaránt.

Vegyük a konkrét üzletet: aki elad, legtöbbször kevesli az árat, aki vesz, legtöbbször sokallja, ritkán tartják igazságosnak. De ha az is, mi ebben a plusz? Egy tárgy gazdát cserélt. Ennyi. Pedig sokszor gondoljuk, hogy szeretet van bennünk ezek kapcsán. (Kevesebért adtam el, mint amennyit ér, amennyit szerettem volna kapni érte.)

Máté sokkal erősebb szót használ itt, mint János. Mt 21,13: „Meg van írva: Házam az imádság háza, ti pedig *rablók barlangjává* tettétek.” János csak vásárcsarnokot mond. Nagyon nem mindegy, mert Máténál Jézus szerint az üzletelés rablás. Jánosnál csak sima adásvétel, ami a vásárcsarnokban mindennapi tevékenység. Mi lett volna ezzel a baj? Talán (remélem) Máté jobban emlékszik Tanítója szavaira, lévén sokkal fiatalabb Jánosnál, mikor írja evangéliumát.

Nem keverhető össze Istennel az üzlet. Jézus által bemutatott Atya-képek egész másról árulkodnak. Azt is mondhatjuk: semmi köze nincs az adok-kapok magatartáshoz, a „megfizetek ezért” kijelentésekhez.

Nekem úgy tűnik: Jézus törekvése az (és ő Atya akaratát tükrözi!), hogy kimozdítson minket effajta önvilágunkból, és átbillentsen abba a világba, ahol nincs számítás, méricskélés, megnevelési igény/szándék, nem várunk hálát, fizetséget, elismerést, ha jót adunk, ha jót teszünk, mert a tett hordja az árat. Csakhogy nem kintről, mástól jön ez az ár, hanem belülről. A tett ára-értéke a szándék előjele, amiből a tett fakadt. S a „szeretni akarom” szándék megteszi, hogy nem hiányzik semmi, hogy tele a lelkünk megelégedéssel, melegséggel, barátsággal és békességgel.

Ki adhatna ennél értékesebbet?

Dombi Zsuzsa, Bánya

Március 8., hétfő - Lk 4,24-30**Kívül lévőket gyógyít**

Majd így folytatta: „Bizony mondom nektek, hogy egy prófétát sem látnak szívesen a saját hazájában. S igazán mondom nektek, sok özvegy élt Izraelben Illés idejében, amikor az ég három évre és hat hónapra bezárult, úgyszólván nagy éhínség támadt az egész földön. De közülük egyikhez sem kapott Illés küldetést, csak a szidóni Szareptában élő özvegyasszonyhoz. Ugyanígy Elizeus próféta korában is sok leprás élt Izraelben, s egyikük sem tisztult meg, csak a szír Naamán.” Ezt hallva mind haragra gerjedtek a zsinagógában. Felpattantak, kiűzték a városon kívülre, és fölvezették arra a hegyre, amelyen városuk épült, a szakadék szélére, hogy letaszítsák. De ő áthaladt köztük és eltávozott.

Féltékenyek Istenre. Féltékenyek, mint a gyermek, mikor azt látja, hogy a szülő más gyermek felé is szeretettel fordul. Ennek a féltékenységnek az alapja a birtoklási vágy. A gyermek birtokolni akarja a szülő szeretetét, hogy az csak felé irányuljon. Ez számára egyben a saját fontosságának megerősítése is. A nem közvetlenül felé irányuló szeretetmegnyilvánulás esetén ezért lesz dacos és engedetlen a szülővel szemben, és agresszív a szeretetet, figyelmet kapó másik személlyel szemben, akár még a testvérével szemben is. Csodás érzés lehetett a názáreti zsidóknak, hogy Jézus, a híres próféta végre közöttük van. Hiszen közülük való, itt nőtt fel, ismerte őket, és ők ismerték Jézust. Talán jogosan várták, hogy ők valami különleges bánásmódban és csodákban részesülnek. Annál nagyobb volt a csalódás, amikor Jézus jelzi, hogy Ő nem csak az övék. A gyilkos haragot azonban az váltja ki, amikor a szareptai özvegy és a szíriai Námán példáján bemutatja, hogy Izrael Istene sem csak Izraelé. Nem kizárólagos birtokosai Isten gondoskodó szeretetének. Mint a gyermek, dühvel és agresszióval fordulnak afelé a Jézus felé, aki szembesíti őket Isten Izraelen kívül is működő szeretetével.

Súlyos figyelmeztetés az ember számára az, amikor nem tud őszintén örülni a másik istenélményének, istenkapcsolatának. Ekkor bizony át kell világítani a lelki életet, és át kell alakítani a gondolkodásmódot, mert közel lehet az a pillanat, amikor már nemcsak nem örül, hanem a kizártság érzése és majd a düh veszi át az irányítást a lélek felett.

Dévai Zoltán, Pécel

2021. március 9., kedd - Mt 18,21-35

„Nem azt mondom, hogy hétszer, hanem hogy hetvenszer hétszer.”

A megbocsátás a szeretet alapja. Gyakran vétünk egymás ellen, és ha nem tudunk bocsánatot kérni és megbocsátani, nem tudunk szeretni.

Lehet a bocsánatkérés felületes, - bocs, ne haragudj, - és már megyünk is tovább, nem gondoljuk komolyan, nem gondoljuk sehogy. Leginkább nem gondolunk bele, mennyire bántottuk meg a másikat, és neki milyen nehéz megbocsátani.

A bocsánatkérésnek szívből kell jönnie, hogy tényleg nem akartam rosszat, hibáztam, igyekszem kijavítani, és legközelebb jobban vigyázni.

Sokszor bocsánatot kérni sem könnyű, de megbocsátani még sokkal nehezebb. A sértettség, megbántottság állapotába nagyon bele tudja hergelni magát az ember, förra harag és megkeményedik a szív. Pedig annak, aki bocsánatot kér, nem nehéz megbocsátani, ha tényleg szeretjük és szeretni akarjuk az illetőt. Sokkal nehezebb megbocsátani annak, akinek esze ágában sincs bocsánatot kérni, vagy nincs is tisztában vele, mennyire megbántott minket. Az igazán nagy feladat, visszaszerezni annak a bizalmát és szeretetét, aki ezt nem akarja, vagy még akadályozza is. A hántásokat meg kell tudni újra és újra bocsátani, feltétel nélkül, szívből, hogy helyreálljon a szeretet áramköre.

A megbocsátás nem a másik embernek adott ajándék, hanem a saját terhünk letétele. A neheztelés megmérgez, a megbocsátás felszabadít, lelki békét ad. A megbocsátás egy nagy ajándék, amit magamnak adhatok.

Kérjük a Szentlélek erejét, hogy tudjunk bocsánatot kérni és megbocsátani, hogy részesei lehessünk az Atya szeretet országának.

F Apáti Zsuzsa, Pécel

Március 10., szerda - Mt 5,17-19**Jézus beteljesíti a törvényt és a prófétákat**

Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljesíteni. Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske semvész el a törvényből, hanem minden beteljesedik. Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában.

A „törvény és a próféták” kifejezés akkoriban az Ószövetség megnevezése volt. Az ószövetségi ember számára a törvény, az isteni parancsolatok betartása nem teher, hanem sokkal inkább áldás volt. Áldás, amely árad az emberek felé. A zsidó gondolkodásban a törvény nem korlátot, gátat jelentett, hanem az életet tápláló fenntartó rendet. Ez a látásmód tükröződik vissza a teremtés történetben, ahol nem az anyag létrejötte a fontos, hanem sokkal inkább a kozmosz rendjének megalkotása. A törvény és a rend a biblikus gondolkodásban szorosan kapcsolódó fogalmak, ezért a törvény a legegyszerűbben úgy fogalmazható meg, mint a rend deklarálása. Jogi értelemben a közösségi élet

rendjének megszabása. Jól tudjuk, hogy közösségi élet, rend és szabályozottság nélkül előbb-utóbb káoszhoz vezet és felbomlik. Bár az is igaz, hogy a túlszabályozott élet, a túl „aprólékos törvények” megbéklyózhatja, megkötözheti, illetve elviselhetetlenné teheti az emberi együttlétet. Az ilyen agyonszabályozott életet nagyon kevesen tudják elviselni, és inkább a menekülést és a kijátszást választják. A kevésbé szabályozott, túl kevés és elégtelen törvények pedig szabadossá és felelőtlené tehetik az emberi kapcsolatokat.

Jézus és a törvény

Az evangéliumi leírás tanúsága szerint Jézus eléggé szabadon viszonyult A Törvényhez, (görögül: nomosz héberül: tóra), de ez sohasem a Törvény teljes elvetését jelentette, hanem egyrészt, a korabeli helytelen (rigorózus) értelmezések ellen irányult, másrészt azt jelentette, hogy az Atyához való bensőséges kapcsolata feljogosítja őt arra, hogy a szeretet dialektikáját alkalmazva a Tórárt megszüntetve-megőrizve-felülmúlva, egy teljesebb dimenzióba helyezze. Mit jelent ez? Az Isten eredeti szándékát, akaratát érvényre juttatni a teremtés rendjében. Hiszen a Törvény eredeti célja nem az, hogy kirekesszen a valódi „Életből” Isten országából, hanem az, hogy megtartsa abban, illetve segítsen ennek megvalósításában. Jézus azért jött el az Atya bensőséges szeretet világából, hogy teljessé tegye az ember világát, hogy életet adjon, szabaddá, értelmessé és szerethetővé tegye emberi kapcsolatunkat. Jézusom add, hogy életünk nehéz helyzeteiben a Te tanításodat követve a szeretet dialektikáját alkalmazva tudjunk dönteni, így maradva hűséges törvényedhez.

Besze Imre, Budapest

Március 11., csütörtök - Lk,11,14-23

Egy alkalommal kiűzött egy néma ördögöt. Amikor az ördög kiment, a néma megszólalt. A nép elcsodálkozott. De néhányan így vélekedtek: „Beelzebullal, az ördögök fejedelmével űzi ki az ördögöket.” Mások próbára akarták tenni, ezért égi jelt követeltek tőle. De ő átlátott rajtuk, azért ezt mondta nekik: „Minden önmagával meghasonlott ország elpusztul, és ház házra omlik. Ha tehát a sátán meghasonlott volna magával, hogy állhatna fenn az országa? Azt mondjátok, hogy Beelzebul segítségével űzöm ki az ördögöket. Ám, ha én Beelzebul segítségével űzöm ki az ördögöket, a fiaitok kinek a segítségével űzik ki őket? Ezért ők lesznek bírítók. De ha én az Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, akkor már közel van hozzátok az Isten országa. Amikor az erős ember fegyveresen őrzi házát, biztonságban van vagyona. De ha egy erősebb megtámadja és legyőzi, akkor elveszi fegyverét, amiben bízott, és a zsákmányt

szétosztja. Aki nincs velem, az ellenem van, és aki nem gyűjt velem, az szétszór.

Az evangéliumbeli embert, ahogy elhagyta a gonosz lélek, elkezdett beszélni. Elkezdett cselekedni, elkezdett kommunikálni. Kapcsolatba lépett a körülötte lévőekkel. Hányszor tapasztaljuk életünkben, hogy a rossz megbénít, a jó pedig cselekvésre készítet. Nagyon sokszor átéljük magunkban a „kisördögöt”: „Ne tedd meg, nyugodtan elhagyhatod, jó lesz az így is, ne foglalkozz vele”. A lelkünk mélyén lévő rossz mohóvá, erőszakossá, másokat megkárosítóvá tehet bennünket. Ez minden esetben visszahúzó, blokkoló erő az életünkben. Nem tudunk tőle mozdulni, fejlődni, előbbre menni emberségünkben, jellemünkben. Nevezük néven most a nagybőjti készületi időben, „kisördögeinket”, rossz indíttatásainkat, amelyek blokkolják bennünk az aktivitást a jó felé, és eltávolítanak Istentől. Néven nevezve, konkretizálva azokat, megvan a lehetőség, hogy megszabaduljunk tőlük, változás legyen az életünkben, és aktivizáljuk magunkat a jó irányába.

Semmitől sem ódzkodunk jobban, mint attól, hogy változnunk, változtatnunk kelljen. Külső, berögzült szokásokat, beidegződéseket, vagy a mindennapi rutint. Attól meg végképp ódzkodunk és félünk, hogy meg kelljen válnunk egy jellembeli, lelki beállítódástól, ami esetleg rossz irányba viszi bennünket. Most a nagybőjt folyamán nevezük néven azt, ami megbénít bennünket, ami hátráltat lelki fejlődésünkben, és az Isten Országa felé menetelben. Itt az ideje, hogy Jézus mellett gyűjtsünk.

Gyűrű Ferenc, Lövő

Március 12., péntek - Mk12, 28b-34

Egyenesek az Úr útjai, az igazak járnak rajtuk

Egy írástudó is hallgatta a vitát. Amikor látta, milyen találóan megfelelt nekik, megkérdezte tőle: „Melyik az első a parancsok közül?” Jézus így válaszolt: „Ez az első: Halld, Izrael! Az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat! Ezeknél nincs nagyobb parancs.” Az írástudó helyeselte: „Valóban jól mondtad, Mester, hogy Ő az egyetlen (Isten), és hogy rajta kívül nincs más. Meg hogy Őt teljes szívünkkel, teljes elménkkel és teljes erőnkkel szeretni, felebarátunkat pedig úgy szeretni, mint saját magunkat, többet ér minden égő- vagy bármilyen más áldozatnál.” Jézus az okos beszéd hallatára megdicsérte: „Nem jársz messze az Isten országától” – mondta neki. Több kérdést már nem mertek neki föltenni.

Jézus idejében ez a két parancs biztos alapja volt az emberi értékrendnek. Tulajdonképpen ma sincs ez

másképp, csak az a kérdés, milyen tatalommal töltjük meg, hogyan értelmezzük az Isten-szeretetet és az ember-szeretetet.

A két főparancshoz napjainkban hozzátennék egy harmadikat, ami az Isten-szeretet része, de még a keresztényekben is ritkán tudatosul. Valahogy így hangzana:

„Szeresd a téged körülvevő élő- és élettelen világot, légy jó gazdája! így leszel Istennek társa (és nem ellensége) a teremtésben.”

Kétezer éve még nem tudta és nem is akarta az ember tönkretenni, megmérgezni a környezetét. Mára ez annyira megváltozott, hogy - nem csak szélfűtta hamis próféták, hanem - komoly tudós emberek is az egyik reális forgató könyvnek tartják az emberiség kipusztulását, ha a „fejlődés” jelenlegi útján haladunk tovább. Tehát a „Szeresd Uradat, Istenedet ...” parancsba beletartozik Isten természeti törvényeinek tiszteletben tartása, hogy ezeket se szegjük meg az életvitelünk során. Például: törekedjünk a környezettudatos életmódra, a minél kisebb ökológiai lábnyomra!

Szelektíven gyűjtöd-e a háztartási hulladékot? Tudod-e, mit lehet és mit nem szabad a szelektív kukába tenni? (Természetesen az Isten teremtett világának szeretete ennél sokkal, sokkal többet jelent és összetettebb.)

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!” Jézus hallgatóságának nem kellett magyarázni, mi a helyes önszeretet. Abban a korban pl. olyan sok életveszélyes, fertőző betegség volt, amelyek egy részéről a mai átlagember nem is hallott.

Ma nagyon sokan vannak, akik nem szeretik helyesen önmagukat. Pl. rombolják az egészségüket alkohollal, nikotinnal, droggal, vagy egyéb függőségekkel. Tudja-e szeretni a felebarátját, aki önmagát sem szereti?

Testvérem, te helyesen szereted önmagad? Szánsz elég időt a regenerálódásra, pihenésre? A családtagjaiddal való beszélgetésre? Igyekszel szerethetővé válni, vagy a környezetednek az elviselés erényét kell magas fokon gyakorolni?

Balogh Laci, Debrecen

Március 13., szombat Lk 18,9-14

Némely elbizakodott embernek, aki igaznak tartotta magát, a többiek pedig lenézte, ezt a példázatot mondta: „Két ember ment fel a templomba imádkozni: az egyik farizeus, a másik vámszedő. A farizeus megállt, és így imádkozott magában: Isten, hálaadok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázna, vagy mint ez a vámszedő is. Bőjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenkől, amit szerzek. A vámszedő pedig távol állva, még szemét sem akarta az égre emelni, hanem a mellét verve így szólt: Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek. Mondom nektek, ez megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz. Mert

mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.”

Ezúttal is kétféle emberi magatartás közötti ellentét jelenik meg a példázatban. Természetesen látom és értem Jézus figyelmeztetését, útbaigazítását viselkedésemre vonatkozóan. Noha nem vagyok sem farizeus sem vámszedő, csupán egy teremtett ember (vagy tán még az sem, ha nem úgy történt teremtése az embernek, a léleknek, ahogy az írások mutatják), mégis magamra veszem a példabeszédben rejlő figyelmeztetést.

Miről is van szó?

Egy elbizakodott ember öndicséretéről, embertársai lenezéséről, ami a példázat szerint nem helyes cselekedet. Tudatos énem azt mondja: ne nézzek le senkit, ne magasztaljam, azaz ne dicsérjem önmagam semmilyen cselekedetemért. Noha ebben a példázatban a farizeus csupán imádkozik, hálaad ad akkori tudatos létének szintjéért. Ha úgy tetszik, lelki állapotáért mond köszönetet, amiért nem olyan, mint az általa megvetett bűnösök.

Az ember viselkedéséért agya, azaz agyának működése a felelős. Ébrenlétünk nagyon nagy százalékában a tudatalatti agy vezérel bennünket, azaz az ösztönünk. A tudatos énkünk, egyesek szerint a lelkünk (tudatunk) az, amely személyiségünk tükrében tud változtatni tudattalan cselekedeteinken.

Feltehetően mindannyiunkkal előfordult már, hogy tettünk vagy mondtunk valamit és szinte be sem fejeztük, szégyenkezve, elpirulva szóltunk: „bocsánat, ezt nem akarattal tettem/mondtam.”

Mi történt? A tudatos agy, későn adott parancsot a tudatalattinak, ezért csattant a pofon, szállt a szitokszó. Lehet, hogy dicséret, magasztalás illeti tudatos agyunk gyors reakcióját, amennyiben az a helyes, a jézusi szeretetnormák szerint történik? Valószínűleg, mivel felülemelkedtünk ösztönünkön.

Az idézet szerint lesz, aki felmagasztalja a vámszedői magatartás szerinti irgalmasságot kérő, bűnbánó (gyenge, vagy lassú tudatos agyi szinttel rendelkező) megalázkodó embert (lelket).

Egy másik idézet (Zsoltárok könyve) arra biztat, magasztaljuk az Istent. Vajon szüksége van-e Istennek az ember magasztalására? Vagy arról van szó, hogy az ember annyira fél, inkább megalázza magát, dicsőítve istenét, csakhogy irgalmas legyen ítékezésénél? Nem hiszem, hogy kötelező emberi viselkedésnek kell lennie a magasztalásnak, a megalázkodásnak.

Ezzel együtt helyeslem az öndicsérettől mentes emberi magatartást; az önmagunk tisztán látását (önmagunkhoz képest hol tartunk a szeretetadás kérdésében?). Szükséges a folyamatos önmonitorozás, az önfejlődésre való törekvés.

Élnünk kell, a szó legnemesebb értelmében meg kell élnünk létünket. Ebben a folyamatosan változó világban lehetőségeinkhez képest gyors és helyes döntéseket kell hoznunk, melyeket mindig a jézusi mércéhez kell

igazítanunk.

Lehet, hogy a 14. vers pedagógiai célzatú? Előfordul, hogy csak akkor váltok tudatos módra, ha tükröt tartanak elém? Mindenesetre igyekszem méltatni, megdicsérni (felmagasztalni) a hozzám közelálló szeretteimet, amikor számomra is követendő cselekednek. Jó megtapasztalni, hogy az ember képes törekedni a jóra, a szeretetre, amit önmaga és a mellette levő másik ember is megélhet.

Ha kérhetem, ha szólhat úgy imám, mint Jézusé az Atyjához, miszerint adjon erőt jobba lennem, azaz tudatos agyműködésem minél nagyobb mértékben irányítsa életemet, úgy, ahogy jézusi szeretetnormám kívánja, akkor ezt kérem magam és mindazok számára, akik szeretnék jobba tenni e földi létet.

Amen

Habos László, Érd

2021. március 14. – Nagyböjt 4. vasárnapja – Jn 3,14-21

Hit és világosság

Amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy fogják fölemelni az Emberfiát is, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak. Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, aki azonban nem hisz, már ítéletet vont magára, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiában. Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak. Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, s nem megy a világosságra, nehogy kiderüljenek a tettei. Aki ellenben az igazsághoz szabja tetteit, a világosságra megy, hadd derüljön fény a tetteire, amelyeket az Istenben vitt végbe.

A rézkígyó - A történet szerint a nép zúgolódott Isten ellen, ezért az Úr mérgekígyókat küldött a nép közé, és sokan meghaltak. Hitetlenségét megbánva, a nép segítségért fordult Mózeshez, aki imádkozott, és azt a feladatot kapta, hogy emeljen magasba egy rézkígyót, amit mindenki láthat, és aki rátekint, az meggyógyul. (Később Ezékiás király összetörette, mert kezdtek bálványként imádni.) A párhuzam Jézussal a hitben nyilvánul meg. A hitetlenségnek nincs gyógymódja, nincs orvossága, csak maga a hit. Aki feltekintett a rézkígyóra, az hitt a gyógyulásban, és meggyógyult. Aki hittel odafordult Jézushoz, szintén meggyógyult. Nincs olyan, hogy „akkor hiszek, ha ez vagy az történik”. A hitem csak rajtam múlik. Jézus már mindenki számára magasra emeltetett, látható, érthető, elmével és szívvel befogadható. Világossága megment, ha hittel rátekintünk. Ez a gyakorlatban annyit jelent,

hogy problémáinkat, életünk nehéz helyzeteit az ő tanításának fényében kell látnunk. Nem merülünk el a nehézségekben, hanem feltekintve, Jézus világosságában másképp látva, újraértékeljük a helyzetet. Gondolkodásunkat és értékrendünket felülvizsgáljuk, átalakítjuk, „magasabb” perspektívába helyezük. Sokszor ez maga a gyógyulás. Hiszen a legtöbb problémánk a hitetlenségből, a földhöz ragadt, lefelé tekintő szemléletünkből fakad. És emiatt a földön csúszó-mászó, mérgező helyzetek, gondolatok betegítenek meg minket. A betegség a tekintet következménye. Ha felfelé tekintünk, akkor meggyógyulunk.

Miért nem szereti a hamis ember a világosságot? - Jézus szerint: „nehogy kiderüljenek a tettei”. Más helyen ezt mondja: „Ti vagytok a világ világossága.” A világosság tehát a világba jött Jézus által, és követői által, akik mi vagyunk. Folytatva a gondolatot, általunk válnak láthatóvá a hamis emberek tettei. Emiatt persze nem szeretnek, vagy legalábbis kerülnek minket. A konfrontáció néha mégis elkerülhetetlen, ekkor válunk igazán üldözöttekké, nem kívánatos elemekké a társadalomban. Azt is tudjuk, hogy evilág fejedelme a Sátán, ami egyben azt is jelenti, hogy alapvetően a sötétség uralkodik a világban. Egyedül a jézusi emberek, vagy tágabb értelemben az igaz, hiteles emberek jelentik a világosságot. Ezekből persze az következik, hogy ebben a világban hatalmi pozíciót betölteni egy jézusi embernek igen kockázatos. Ha ugyanis meg akar maradni tisztaságban a jézusi úton, akkor a hatalom egyéb szereplőinek hamis tettei lelepleződnek az ő világossága által. Emiatt hamar üldözötté válik, és kiesik a hatalomból. Másik lehetőség, hogy a mindennapok küzdelmei, súlya alatt egyre inkább eltávolodik a jézusi világosságtól, és maga is „elhomályosulva” csatlakozik a világi értékrendhez. Egy biztos: a kettő nem fér össze, nem lehet a világosság fiaként a sötétséget szolgálni.

Dombi János, Székesfehérvár

Március 15., hétfő - Jn 4,43-53

Új eget és új földet teremtek! (Iz. 66,17-21)

A két nap elteltével folytatta útját Galilea felé. Jézus maga állapította meg, hogy saját hazájában nincs a prófétának becsülete. Mégis, amikor Galileába ért, a galileaiak szívesen fogadták, mert mind látták, amit az ünnep alkalmával Jeruzsálemben tett, hisz ott voltak az ünnepen. Így újra a galileai Kánába ment, ahol a vizet borrrá változtatta. Kafarnaumban volt egy királyi tisztviselő, akinek a fia beteg volt. Amikor meghallotta, hogy Jézus Júdeából Galileába érkezett, fölkereste, és arra kérte, menjen el, gyógyítsa meg a fiát, aki már a halálán volt. Jézus azonban így szólt: „Hacsak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.” De a királyi

tisztviselő tovább kérlete: „Gyere, Uram, mielőtt még meghalna a fiam!” Jézus megnyugtatta: „Menj csak, él a fiad!” Az ember hitt Jézus szavának, amelyet hozzá intézett, és elindult haza. Útközben elé jöttek szolgálói és jelentették, hogy él a fia. Megkérdezte tőlük, hogy melyik órában lett jobban. „Tegnap, a hetedik óra körül hagyta el a házát” – felelték. Akkor az apa ráeszmélt, hogy épp ebben az órában történt, hogy Jézus azt mondta neki: „Él a fiad.” És hívő lett egész házanépével egyetemben. Ez volt Jézus második csodajele, amikor Júdeából Galilea felé tartott.

Izaiás próféta új ég és föld teremtéséről ír, ahol nem lesz sírás, jajkiáltás. Öröm és ujjongás tölti be az emberek szívét. Egészségesek lesznek, természetes lesz a hosszú élet. Megszűnik a vándorlás. Letelepszene, nem más házában laknak, hanem lesz saját házuk, saját földjük, ahová szőlőt telepítenek, hogy gyümölcsét élvezzék, bora pedig megvidámítsa szívüket.

Megvalósult ez az izaiási jóvendülés?

Zajlik a 3. világháború. Hányán hálnak meg fiatalok is, hányán sírnak, szenvednek. Az emberi gonoszság óriási méreteket ölt. Várjuk az új eget és az új földet. Nekünk kell letörölni a könnyet a szenvedők arcáról, nekünk kell megosztani kenyerünket a rászorulókkal. Törekedni kell arra, hogy ne legyenek hajléktalanok. Mindenkinek meglegyen a betevő falatja.

A mai evangélium a királyi tisztviselő fiának gyógyítása (Jn. 4,43-53.)

Előzménye a jeruzsálemi templom megtisztítása. Sokan csodálkoztak azon a lelki erőn, amivel Jézus áthaladt a kereskedők tömegén, anélkül, hogy kezet emeltek volna rá. Ezután a samariai asszonnyal beszélget, aki kihívja Szikár város lakóit: jöjjetek, mindent elmondott, amit tettem. Azok meghallgatják Jézust és kérik, hogy maradjon még náluk. Két napig tanítja őket. Sokan hittek benne és mondták: „Most már nem az asszony szavára hiszünk benned, hanem tudjuk, hogy Te vagy a világ Üdvözítője.”

Utána megy Kánába, ahol az első csodáját művelte. Érdekes, hogy a 20-25 km-re lakó királyi tisztviselő meghallotta, hogy ott van, és maga megy el Jézushoz, hogy súlyos beteg fia gyógyítását kérje. Mikor másodszor kéri, Jézus megnyugtatta, hogy fia él! A tisztviselő nem kételkedik, elhitte, amit Jézus mondott és elindult haza. Jézusnak nem volt szüksége arra, hogy odamenjen, megérintse a beteget, szóljon hozzá, Isteni erejével meggyógyította. Az édesapa megjegyezte azt az órát, amikor Jézussal beszélt. Szolgálói jöttek és örvendezve mondták, hogy fia él. Abban az órában lett jobban, amikor Jézussal beszélt. A királyi tisztviselő hívő lett egész háza népével.

Jó volt az információs lánc Jézus idejében is. Öröm volt Jézussal találkozni, szívesen osztották meg másokkal a találkozás élményét. Jézus nem úgy tanított, mint az írástudók és a papok. Szeretet járta át minden szavát. Érthetően beszélt.

Amikor Ácson voltam káplán, átmentem

Nagyigmándra, hogy Szendrei Miklós ifjúsági hittanján részt vegyek és tapasztalatot gyűjtsék. Meglepett, hogy kötetlen beszélgetéssel kezdődött. Ahogy érkeztek a fiatalok, érdeklődött az elmúlt hétről. Azt gondoltam, így könnyű hittant tartani. Amikor mindenki ott volt, egy ráhangoló személyes ima után kezdte az anyagot. Személyre szabott volt. Ismerte a hittanosait, egy szinten volt velük és ezért tudták befogadni, amit mondott. A felmerülő kérdéseikből látszott, hogy értik, amit mondott, elgondolkodtak rajta, próbálták saját életükre vonatkozóan alkalmazni. Sokat tanultam tőle! Találkoztam-e Jézussal?

Örömeimet megosztom-e másokkal? Tudom-e vizsgálni a szomorúakat?

Butsy Lajos, Hegyeshalom

Március 16., kedd - Jn 5,1-16

Nem sokkal ezután ünnepük volt a zsidóknak, s Jézus fölment Jeruzsálembe. Jeruzsálemben a Juh-kapunál van egy fürdő, amelynek héberül Betesda volt a neve. Őt oszlopcsarnoka volt, nagyon sok beteg feküdt bennük: vakok, sánták, bénák [várva, hogy a víz megmozduljon. Az Úr angyala ugyanis leszállt időnként a tóra, és felkavarta a vizet. Aki felkavarása után először lépett a vízbe, az meggyógyult, bármilyen betegségben szenvedett is. De volt ott egy ember, aki már harmincnyolc esztendeje szenvedett. Amikor Jézus meglátta, amint ott feküdt, s megtudta, hogy már régóta beteg, megkérdezte tőle: „Meg akarsz gyógyulni?” „Uram – válaszolta a beteg –, nincs emberem, aki bevinne a tóba, amikor felkavarodik a víz. Így mire odaérek, már más lép be előttem.” Erre Jézus azt mondta neki: „Kelj föl, fogd az ágyadat és menj!” Az ember azon nyomban meggyógyult, fölvette ágyát és elindult. Aznap épp szombat volt. IÉ ezért a zsidók rászóltak a meggyógyított emberre: „Szombat van, nem szabad vinned az ágyadat.” Így felelt nekik: „Aki meggyógyított, az mondta: Fogd ágyadat és menj!” Erre megkérdezték tőle: „Ki volt az az ember, aki azt mondta neked: Fogd (ágyadat) és menj?!” A meggyógyított ember azonban nem tudta, hogy ki volt, mert Jézus az odasereglett népsokaság miatt elment onnét. Később Jézus találkozott vele a templomban, és azt mondta neki: „Nézd, meggyógyultál. Többé ne vétkezzél, nehogy még nagyobb baj érjen.” Erre az ember elment és elmondta a zsidóknak, hogy Jézus gyógyította meg. A zsidók üldözték Jézust, amiért szombaton gyógyított.

Bethesda jelentése: a könyörület háza. Mi mindannyian Bethesdában, Isten irgalmának házában élünk és gyakran várunk arra, hogy egyszer csak valami kegyelmi pillanatban megérint az Úr Angyala és mi akkor majd lépünk, megmozdulunk és meggyógyulunk apróbb, nagyobb nyavalyánkból. Hány éve is várunk, hogy jobb legyen?

Jézus velünk is tapintatos, megkérdezi, hogy akarjuk-e? Akarjuk-e, hogy változtasson az életünkön? Vajon megvan-e bennünk ez a tapintat, amikor kérve, vagy kéretlenül tanácsokat osztogatunk? Mielőtt bármit lépnénk a másik felé, tájékozódunk-e, mint ahogy Jézus tette, vagy enélkül is megmondjuk felebarátunknak a tutit, hogy szerintünk hogyan is kellene élni az életét? Jézus gyógyít, reményt ad, magától érhető természetességgel. Felkelt, elindít, de nem magyarázza el, hogyan kell járni és nem viszi helyettünk az ágyat, hiszen Ő tudja, hogy képesek vagyunk rá! Mennyi szorongástól kímélhetnénk meg magunkat, ha bíznánk annyira magunkban - és az általunk Útnak indítottakban is, - hogy Jézus szavait követve képesek vagyunk járni és cipelni múltunk egyes darabjait.

A 14. vers tanúsága szerint később - azt nem tudjuk, hogy mennyivel később - Jézus a templomban találkozott a végre saját lábán járni tudó emberrel, aki a gyógyulását követően is ott volt a templomban, lehet, hogy el sem hagyta, lehet, hogy visszatért oda, de az bizonyos, hogy a templom az a hely, ahol ismét találkozott Jézussal. A gyógyító megerősítette a gyógyulás tényét és figyelmeztette, hogy lehet ennél rosszabb! Lehet 38 év bénaságnál rosszabb? Igen, lehet, ha vétkezik!

Milyen gyakran kell felhívni a figyelmemet arra, hogy meggyógyultam, hogy minden adott arra, hogy járjak? Visszatérek-e lélekben, esetleg fizikailag is azokra a helyekre, ahol gyógyulásban részesültem, ahol volt és van lehetőségem találkozni Jézussal?

Bensó Beáta, Tata

2021. március 17., szerda - Jn 5,17-30

De Jézus tovább hirdette: „Bizony, bizony, mondom nektek: A Fiú magától nem tehet semmit, csak azt teheti, amit az Atyától lát. Amit ő tesz, azt teszi a Fiú is. 20Az Atya ugyanis szereti a Fiút, s mindent megmutat neki, amit tesz. De még nagyobb dolgokat is mutat neki, hogy csodálkozzatok rajta. 21Mert amint az Atya föltámasztja a halottakat és életre kelti őket, a Fiú is életre kelti azokat, akiket akar. 22Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet, 23hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút is, ahogy az Atyát tiszteli. 24Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hallja szavamát és hisz annak, aki küldött, az örökké él, nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre. 25Bizony, bizony, mondom nektek: Elérkezik az óra, s már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fia szavát. S akik meghallják, azok élni fognak. 26Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában, 27s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen ő az Emberfia. 28Ne csodálkozzatok rajta! Mert elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és elöjönnek. 29Aki jót tettek, azért, hogy

feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra. 30Magamtól nem tehetek semmit. Amint hallom, úgy ítélek. Ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött.

Még bő két hét húsvétig. Az egész nagybőjtire elegendő gondolat van ebben a mai evangéliumi részletben is...

A zsidók újra csak azon akadnak fönn, hogy Jézus Atyjának (Kovács Tádé mindig Apácskának mondta, fordította...) nevezi a Mindenható Istent. S így egyenlőnek mondja magát vele. Sőt nemcsak fennakadnak, hanem majd az életére is törnek emiatt, vagy legalábbis ezzel indokolják gyűlöletüket.

S minden ezután következő gondolata Jézusnak további újat mond az Atya és Fiú kapcsolatáról...

„...aki hallgat az én tanításomra, és hisz abban, aki engem küldött, annak örök élete van, és nem sújtja őt az ítélet, mert már átment a halálból az életre.”

„eljön az óra ... amikor a halottak meghallják az Isten fiának szavát. Meghallják, és életre támadnak.”

Ahogy Keresztelő János tanúsága Jézusról úgy szól, hogy akkor fogjátok csak megérteni őt, ha hajlandóak vagytok megváltoztatni a gondolkodásmódokat az Isten dolgairól, a világról, magatokról, ha kiléptek kicsinyes semmi nem változhat létmódotokból, a halálból hajlandóak vagytok felébredni! Jézus is így kéri, hogy halljuk meg végre, hogy benne maga az Isten jött el közénk, és amit mond, az mind magáról az Istenről az Istentől szól.

Hallgatni a tanításra... hinni, vagyis követni... jelenti a halálból való átlépést az életbe, egyben az örök életet. Születésünkkel az örök életünk elkezdődött. Az Istenkövetésünkkel (meghallás, hit), mint ahogyan a biológiai halál után majd a „másik” életünk, úgy már itt a földi életünkben elkezdődik a „mennyei örök” életünk. Életre támadásunk ebből fakad: meghallani - hinni, követni. Eszünk már hallja, megérti, most végre szívünk, lelkünk is... Ahogyan a szentjeink, semmi rendkívüli, csak egyszerűen tenni kezdik!

Michl József, Tata

Március 18., csütörtök - Jn 5,31-47

Ha magam tennék tanúságot saját magam mellett, nem volna érvényes a tanúságom. De más tesz mellettem tanúságot, s tudom, hogy az a tanúság, amelyet tesz mellettem, az igaz. Jánoshoz fordultatok, s ő tanúságot tett az igazságról. Mindazonáltal nincs szükségem emberek tanúságtételére, csak azért mondom ezeket, hogy üdvözüljete. (János) égő és világító lámpa volt, de csak ideig-óráig akartatok a fényében gyönyörködni. De nekem olyan biznyságom van, amely felülmúlja Jánosét: tetteim, amelyeknek a végbevitelét az Atya bízta rám. Ezek a tettek, amelyeket végbeviszek, maguk tanúskodnak mellettem, hogy az Atya küldött. Tehát

maga az Atya tesz mellettem tanúságot, aki küldött. Ám ti sem szavát nem hallottátok, sem színét nem láttátok, s szava nem marad meg bennetek, mert nem hisztek abban, aki küldött. Fűrkészitek az Írásokat, mert azt hiszitek, hogy örök életet találtok bennük. Bár éppen rólam tanúskodnak, mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen. Dicsőítést nem fogadok el az emberektől. Ismerlek benneteket, nincs meg bennetek az Isten szeretete. Atyám nevében jöttem, s nem fogadtatok el. De ha valaki a maga nevében jönne, azt elfogadnátok. Hogyan is hihetnétek, amikor egymást dicsőítitek, de azt a dicsőséget, amely az Istentől való, nem keresitek? Ne gondoljátok, hogy vádolni foglak benneteket az Atya előtt. Maga Mózes a vádlótok, akiben reméltek. Mert ha Mózesnek hinnétek, nekem is hinnétek. Mert hisz rólam írt. De hát ha az ő írásainak nem hisztek, hogy hinnétek az én szavaimnak?"

Tetteim tanúskodnak mellettem.

A János neve alatt íródott evangélium mára kiemelt része felsorolja még a többi tanúságtevőt is, aki Jézusról tesz bizonyosságot: az Atya, Keresztelő János, írások - és az Atya által Jézusra bízott tettek, amik "maguk tanúskodnak Jézus mellett".

Akkoriban a csodák hitelesítették Jézust az emberek szemében.

Ma vajon mit cselekedne Jézus, hogy bizonyítsa igazát, és mi belássuk, hogy az a jó út, amit ő mond? Ugyanúgy csodákat tenne? Ma is az hitelesít valakit számunkra, aki csodákat tesz? Magam is részese voltam csodának tartott dolgoknak, de legjobb indulattal is azt mondhatom rájuk, hogy nem tudhatjuk, hogy csodáról volt-e szó, elképzelhetőnek tartok természetes magyarázatot, ha jobban utánagondolunk az összetett háttérnek, illetve ha több szaktudományos ismerettel rendelkezni a dolog megítéléséhez.

Úgy tűnik, ma a gondolkodó emberek többsége nem csodára vár, és valószínűleg Jézus sem a természet megkerülésével próbálná meggyőzni igazáról az embereket.

Éppenséggel a természetbe történő beágyazódás az, ami számomra, és sokak számára érvényesítő erejű megoldás. Azok a cselekedetek, amik működnek. Nem rövid ideig, hanem az utánunk következő sok-sok generáció számára is járható út, és térben, a jelen nemzedékek minden tagja számára is megvalósítható életstratégia. Szerintem Jézus ebbe állna bele ezerrel.

Ezt nevezik a lejáratott szóval fenntarthatóságnak. Ez az út számszerűsíthető, a legapróbb részletekig kidolgozható a természet- és társadalomtudományok segítségével, teljesen egyedi, mindenki kiteljesedhet benne, és ha még a természetén kívülre is vonatkoztatni szeretnénk, akkor kizárásos alapon, reményeink szerint, a Mennyei Atya is nagy valószínűséggel ennek drukkol. Akkor hát hajrá, itt a tettek ideje, nincs mit várakozni, mert úgyis csak az fog megmaradni, ami és aki megmaradóan cselekszik.

Kéry Magdolna, Egyházaszfalu

2021. március 19., péntek - Mt 1,16.18-21.24

Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől. 19Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. 20Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van! 21Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” 24József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét.

József fölébredt...

Az álom „Isten elfelejtett nyelve” - írja Gyökössy. Üzenetet hordoz. Azt mindenképpen mutatja, hogy mi van az ember tudatalattijában, mely az akarat fegyelmező ereje alól felszabadul az álomban. Ki mivel foglalkozik igazán, arról álmodik. József azzal foglalkozott, hogy jegyese babát vár. Ha nem tőle, akkor megkövezés jár ezért. Akkoriban nem volt megszokott, hogy összefekvésekkel múlassák az időt a házasság előtt. Akkor, ha József nem vállalja el Máriát, akkor kivégzik jegyesét. Aki szeret, az fölállal...

Aki szeret, az fölbred. A szerelem szép, lila ködéből is fölbred. A fölbredés a valósággal való szembesülés. Az ébren lét az elringató álmódásokat hátrébe szorítja, és felelős megfontolásokra indít. Életmentőén természetes, hogy Máriáék igyekeznek elmenni falujukból a rokonokhoz, Erzsébetékhez, akik négy napi járásra laktak tőlük. Aki szeret, az menti a menthetőt...

Aki szeret, az éberén figyel az élet mindennapos üzeneteire. A rohanó, a sodródó ember elmulasztja, elhalasztja a neki is szóló jeleket. Ami elhalasztódik, az el is hal. Ahhoz túl bizonytalan, túl rövid az élet, hogy „mások zsebében hordott lelkiismerettel” tengjünk-lengjünk a világban. Aki szeret, az két lábbal a földön állva tekint az égre...

Király Ignác, Érd

Március 20., szombat - Jn 7,40-53

E szavak hallatára a népből némelyek így beszéltek: „Valóban ez a Próféta!” Mások meg: „Ő a Messiás!” De voltak, akik így vélekedtek: „Hát jöhet a Messiás Galileából? Az Írás szerint Dávid családjából s Betlehem városából kell a Messiásnak jönnie.” Így szakadás támadt miatta a nép közt. Némelyek már el akarták fogni, de senki sem vetett rá kezét. A szolgák is visszatértek a papokhoz és a farizeusokhoz. Ezek kérdőre vonták őket: „Miért nem hoztátok magatokkal?” A szolgák mentegetőztek: „Még soha

sem beszélt úgy ember, ahogy ez beszél.” Erre a farizeusok megkérdezték tőlük: „Csak nem vezetett titeket is félre? Hitt-e benne valaki a tanács tagjai vagy a farizeusok közül? Csak ez az átkozott népség, amely mit sem ért a törvényből.” Egyikük azonban, Nikodémus, aki egy alkalommal fölkereste (Jézust), azt mondta nekik: „Elítél törvényünk valakit is anélkül, hogy először meghallgatták, s meggyőződtek volna róla, hogy mit tett?” De azt mondták neki: „Csak nem vagy te is galileai? Nézz utána, s megbizonyosodsz, hogy Galileából nem támad próféta.” Ezután mindnyájan hazamentek.

A sátoros ünnep utolsó napján történt, ahová Jézus titokban ment fel:

„**Ellentét** támadt tehát miatta a sokaságban.” Volt, aki prófétának; volt, aki Krisztusnak - azaz a Megváltónak; volt, aki egyszerű embernek (hiszen Galileából nem jöhet a Megváltó); volt aki ellenségnek (hiszen némelyek el akarták fogni) tekintette azt, Aki ezt mondta magáról:

„Aki hisz énbenem, ahogy az írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!”

János evangéliuma magyarázatot is fűz ehhez a mondathoz:

„Ezt pedig a Lélekről mondta, akit a benne hívők fognak kapni, mert még nem adatott a Lélek, mivel Jézus még nem dicsőült meg.”

A Lélek eljövételének ünnepére készülünk. A Szentlélek=Szent Szellem az **Egység** Lelke. Nélküle ellentét, széthúzás van. Akkor is, most is.

Ünnepre készülve vizsgáljuk meg, hogy az életünkben hol van ellentét, széthúzás. Milyen belső ellentéteket, ellentmondásokat hordozok magamban? Milyen területen van ellentét, széthúzás a házastársammal, a gyerekeimmel, a közösségemmel, a Bokorral, a körülöttem élőkkel?

Hiszem azt, hogy a Szentléleknek már nem kell „eljönnie” - mert itt van köztünk, bennünk. Olyan mértékben, amilyen mértékben egység van köztünk, bennünk, körülöttünk. Hiszem azt, hogy mindnyájunknak volt/van olyan élménye, amikor érezte/tudta, hogy benne van a Szentlélek. Csak ez nem egy statikus állapot, amit ha egyszer megszerez az ember, akkor az már örökre így marad. A vonzás törvénye alapján azt vonzom be, ami bennem is megtalálható. Ha az egység, az egységre törekvés jellemzi az életet, akkor bevonom azt, Aki az Egység Szelleme. Ha széthúzás van bennem, körülöttem, akkor azt vonzom be, aki a Diabolosz, a széthúzás szelleme.

Krisztus keresztségekor Máté tanúsága szerint „megnyílt az ég, és Isten Lelke galamb formájában aláereszkedett és őreá szállt” (Mt.3:16). Lukács tanúsága szerint pedig a keresztség után „a Szentlélekkel eltelve elment a Jordántól” (Lk.4:1).

Krisztus egységben volt önmagával - tettei és szavai

szinkronban voltak. Vajon az én életemben mennyire van szinkronban, egységben az, amit gondolok, amire vágyok, amit érzek, amit teszek? Töreksem-e arra, hogy egységben legyek önmagammal?

Krisztus egységben volt Istennel. Különleges, bensőséges kapcsolatban volt Istennel. Amikor félrevonult, imádkozott, kereste az Atya akaratát és átélte az Atyával való közösséget. Vajon az én vágyaim, törekvéseim mennyire vannak egységben Istennel, az ő rólam szóló „álmával” (ismerem az életfeladatom? Azt a szerepet, amit a világban csak én tudok betölteni? Nyitott vagyok a „felülről való vezetésre”?)

Krisztus egységben volt a közösségével, a körülötte lévő emberekkel. Tanította, gyógyította őket, figyelt rájuk - szeretetközösségben volt velük. Aki ellenségnek tekintette őt, az nem Krisztusról, hanem arról az emberről szólt, aki nem akart vele egységben lenni. Az Istennel való egység - a duális világban, a szabad akarattal rendelkező emberek körében szükségszerűen megosztást hoz létre - akkor is, most is.

Pünkösöd a közösség ünnepe. Annak a közösségnek az ünnepe, ahol egység van, ahol maradandó gyümölcs terem. Azt kívánom mindnyájunknak, hogy ebben a nehéz időszakban különösen növekedjen bennünk és köztünk az az Egység, mely a Szent Szellem kiáradása. Növekedjünk az egységben önmagunkkal, házastársunkkal, gyerekeinkkel, közösségünkkel, a körülöttünk lévő emberekkel - és mindezek alapjaként az égiekkel, Istennel.

Miklovicz Panni, Nőinics

Március 21. - Nagyböjt 5. vasárnapja - Jn 12,20-33 – Azok között, akik felzarándokoltak, hogy az ünnepen imádják az Istent, volt néhány görög is. Ezek Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betsaidából származott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust.” Fülöp elment, és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp odamentek és elmondták Jézusnak. Jézus ezt válaszolta: „Elérkezett az óra, amikor megdicsőül az Emberfia. Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földre, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz. Aki szereti életét, az elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre. Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgálóm is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya. Megrendült a lelkem. Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem. Atyám, dicsőítsd meg nevedet!” Erre szózat hallatszott az égből: „Megdicsőítettem és ezután is megdicsőítem.” A nép, amely ott ácsorgott, ennek hallatára azt gondolta, hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: „Angyal beszélt vele.” Jézus megmagyarázta nekik: „Nem miattam hallatszott ez a szózat, hanem miattatok. Ítélet van most

a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét. Én meg, ha majd fölmagasztaltatom a földről, mindenkit magamhoz vonzok.” Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal hal meg.

Közösségi istenkapcsolat.

Az imádkozás ünnepére görögök is mentek. Tetszik az érdeklődés részükről, Jézust akarják látni. Meg is találták a megfelelő személyt, Fülöpöt, aki szolt Andrásnak, s ketten mentek Jézushoz a kéréssel.

Ha már ketten vannak, az már érték. Mini közösség. Van kihez szólni, aki meghallgat, jóindulattal, segítséssel, támogatással húz-von, s ez kölcsönös. Az együttlét, a közösségi találkozó után tudom: másképp, többként távozom, mint érkeztem. Nagy ajándék ez Istentől.

Jézus reagálásában - szokás szerint - tanítás van. Szemléletes - mint általában: a búzaszem haláláról beszél, amely ha vállalja ezt, gyümölcstermés sokasága a következmény. Jézus a szolgálat (mai megnyilvánulása a segítség) fontosságát is hangsúlyozza.

Kis kitérő: Márton Áronnak szobra van Kaposváron. Mellette az idézet „Nem futamodtam meg a munkától, bajtól, szenvedéstől.” Az utóbbi idetartozó, de az előbbieket is lényegesebbek.

Jézus vállalja emberségének nem éppen kedvező megnyilvánulásait. Itt a megrendülést. De a fohász és az Atya megerősítése helyreállítja megingását. A közösségi istenkapcsolat párja az egyéni Hozzá fordulás, vagyis az ima szükségessége.

Jézus megnyerte a „csatát”: Téged is, Tesó, engem is, magához vonzott. Milyen jó!

Tölösi Magdi, Bánya

Március 22., hétfő - Jn 8,1-11

Jézus kiment az Olajfák hegyére, majd kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köré sereglett, s ő leült és tanította őket. Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték. Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?” Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, s vádolhassák. Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön. De tovább faggatták, azért fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki büntelen közületek!” Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön, ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másik után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középpüti álló asszonnyal. Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hova lettek? Senki sem ítélte el?” „Senki, Uram” – felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétekezzél!”

A mai szentírási részben két „üzenet” is megfogott:

1. „Jézus ... kora reggel ismét megjelent a templomban. ... A nép mind köréje sereglett, ő pedig leült és tanította őket.”

Jézus egyik munkája a tanítás volt. Kora reggeltől elkezdett dolgozni. Erről is példát vehetünk róla. Ma gyakori probléma, hogy a gyerekek, fiatalok nem szokják meg a munkát. Anyuci, apuci mindent megcsinál otthon, „Gyerekem, a te munkád a tanulás.” mondják. Évek múlva derül ki, mennyivel könnyebben veszik az akadályokat a munkahelyen azok a fiatalok, akiknek gyerekkoruktól volt önálló feladata otthon. Nem nagy dolgokra gondolok. Saját szoba rendben tartása, vigyázás a kistesóra, mosogatás, takarítás, bevásárlás, stb.

A te családban ez hogyan van? Van javítani, módosítani való? Mi a feladatod?

2. A mai központi téma a házasságtörő asszony esete. Jól ismerjük a történetet, viszont a szent író egy szóval sem említi a történet másik főszereplőjét, a házasságtörő férfit. Ő nem bűnös? Ő nem méltó a megkövezésre? Tudom, költői kérdések ezek, hiszen abban a korban ilyenek voltak a törvények, a szokások. A férfiakat alig-alig vonták felelősségre a házasságtörés miatt. Ez a szemlélet - bár kezd megváltozni - a mai napig benne van a közgondolkodásban. Szélsőséges eset Szaúd Arábia, ahol még ma is alkalmazzák a halálra kövezést, a you tube-on lehet ilyen felvételt látni. Borzalmas.

Úgy vélem, a jézusi értékrend szerint természetes, hogy Jézus követői között ne legyen megkülönböztetés azért, mert valaki fiúnak, vagy lánynak született. Éppen elég baj, hogy a mi Katolikus Egyházunkban még mindig van a nemek között súlyos megkülönböztetés. Sajnos, a mai magyar családokban is sokszor tapasztalható a férfi központú, patriarchális szereposztás.

Férfiként, vagy nőként mit tudsz tenni a családban, munkahelyeden, baráti köreidben a nemek egyenrangúságáért?

Balogh Laci, Debrecen

Március 23., kedd - Jn 8,21-30

Egy más alkalommal így beszélt Jézus: „Elmegyek és kerestek, de bűnötökben haltok meg. Ahova ugyanis én megyek, oda ti nem jöhettek.” Erre a zsidók megjegyezték: „Csak nem öli meg magát, hogy azt mondja: Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek?” De ő megmagyarázta nekik: „Ti innen alulról valók vagytok, én meg felülről való vagyok, ti e világból vagytok, én nem e világból vagyok. Azért mondtam nektek, hogy bűnötökben haltok meg, mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűnötökben.” Erre megkérdezték tőle: „De hát ki vagy te?” „A kezdet, amint már

mondtam nektek – mondta Jézus feleletül. – Sokat mondhatnék még rólatok ítéletképpen, mert az, aki küldött, igaz, s azt hirdetem a világnak, amit tőle hallottam.” Nem fogták fel, hogy az Atyáról beszél nekik, Jézus mégis folytatta: „Amikor majd fölmagasztaltatik az Emberfia, megtudjátok, hogy én vagyok, s hogy semmit nem teszek magamtól, hanem azt hirdetem, amire Atyám tanított. Aki küldött, velem van, nem hagyott magamra, mert mindig azt teszem, ami tetszésére van.” E szavaira sokan hittek benne.

Isten elküldte egyszülött fiát, hogy hasonlatossá váljon velünk. Mennyivel könnyebb hitelt adni egy olyan valakinek, aki ugyanúgy érez, érzel, tapasztal, sőt ugyanúgy megkísérti az emberi gyarlóság. Jézus egy közülünk, ugyanakkor vezetőnk, aki nélkül a sötétség ösvényére sodródhatunk.

Jézus azt állítja, Ő fentről való, mi azonban alulról valók vagyunk. Megállapítása automatikusan kivált az emberből egy alárendeltségi viszonyt, mintha azt mondaná: boruljatok le, mutassatok be áldozatot és imádatokat. Természetesen a Jóisten nem ezt várja tőlünk, hisz Jézus búcsúbeszédében kiemeli, nem szolgálói vagyunk, hanem barátai.

Oly sokszor hangzik el a bibliában: Ki vagy te? Jézus azt mondja: A kezdet. Krisztus az újszövetség megalapozója, a Hammurapi törvények helyébe a felebaráti szeretetet állítja, ráadásul az ellenségeink szeretetére is ösztönöz minket. A jelenben megtanulunk újra kapcsolódni felebarátainkhoz, és megkötjük magunkat ismét, erősebben, szilárdabban az Isten kötelével. Jézusra fókuszálunk, aki mindenben az Atya akaratát követte, és halát adunk neki, amiért életét adta értünk, barátaiért. Földi zarándoklásunk legbizonytalanabb perceiben adjon reményt számunkra Mt 28,20b „S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.”

Kovács Lukács, Budapest

Március 24., szerda - Jn 8,31-42

„Ha megmaradtok tanításomban, valóban tanítványaim vagytok, megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.”

A szabadság az emberiséget ősidők óta foglalkoztató fogalom. Lelke mélyén minden ember vágyik a szabadságra; mások ítéletétől és hatalmától, de leginkább a belső kényszereinktől mentes életre.

Mai neoliberálisaink a szabadságot gyakran az individualizmussal keverik össze. Úgy gondolják, szabad az, aki mindent megtehet, amit akar, nem kell másokhoz alkalmazkodni, lelkiismeretét felmentve csak magára gondol.

Jézus figyelmeztet minket, Ábrahám illúziót kergető fiait, hogy csak az igazság az, amely szabaddá tesz. Isten megtapasztalása, Jézus Krisztus világossága, az

általá élete során bemutatott Isteni Szeretet, mely megszabadíthat minket minden hamis illúziótól, bűneinktől a világ hatalmától.

Kis Imre, Tokaj

Március 25., csütörtök - Lk 1,26-38

„A hatodik hónapban pedig elküldte Isten Gábrriel angyalt Galilea egyik városába, Názáretbe, egy szűzhöz, aki a Dávid házából származó férfinak, Józsefnek volt a jegyese. A szűznek pedig Mária volt a neve. Az angyal belépve hozzá így szólt: „Üdvözlégy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van!” Mária megdöbben ezekre a szavakra, és fontolgatta, mit jelenthet ez a köszöntés. Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél! íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának mondják majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak a trónját, ő pedig uralkodik a Jákob házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége.” Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan lehetséges ez, mikor én férfit nem ismerek?” Az angyal így válaszolt neki: „A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezik majd, Isten Fiának. íme, a te rokonod, Erzsébet is fiút fogant öregségére, és már a hatodik hónapjában van az, akit meddőnek mondanak, mert az Istennek semmi sem lehetetlen.” Ekkor így szólt Mária: „íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!” S ekkor eltávozott tőle az angyal.”

Vannak jeles napok az életünkben. Ezek a jeles napok találkoznak más jeles napokkal, s kérdezzük magunktól, egymástól: miért van ez így? Mi lehet ennek a jelentősége, üzenete?

Az én életemben március 25. azért jeles nap, mert akkor születtem. Ennek az ünneplését sokáig - keresztény felnőtt koromban - lényegtelennek tartottam, mert a „Vidd híret az igazaknak” című könyvből erősen magamévá tettem, hogy akkor érdemes ünnepelni valakit, ha fejlődött valamiben. (Pszichológus testvérem arról gyözködött, hogy valakit önmagáért, azért hogy egyáltalán megszületett, már jogos ünnepelni.)

Egy jó ideje eszméltem arra, hogy ez a nap Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Azon gondolkodom azóta, mi tennivalóm van ezzel, mit üzen számomra, hogy a tervezettnél 2 héttel később, ezen a napon láttam meg a napvilágot? Egyáltalán: a környezetünk milyen üzeneteket hordoz, és mi milyen üzeneteket hordozunk a környezetünk számára? Mert hordozunk.

Gábrriel hírt hozott Máriának, olyat, ami akkor szűk kis fejébe képtelen volt beleférni. De vannak üzenetek, amiket nem is a fejben lehet megérteni. Vannak

üzenetek, amik a szív felől érthetőek. Fejjel irracionálisak, nem logikusak, értelmezhetetlenek. Kedvenceim közé tartozik Páltól a „most még tükör által homályosan...” igerész.

Mária - a Szentírásból kiolvasva - feltétel nélkül engedelmeskedett a hírt hozónak. Nem a feje, hanem a szíve okán. Rá hallgatott és félretette a logikát. Azt gondolom, reménykedve, hogy majd nem csak tükör által, homályosan fog látni, hanem tisztán, mint ahogy az angyalt sem lehet másként meglátni.

Máriát szolgálatra hívta az angyal és minket sem rulettezni. Minket is arra hív, hogy a szívünkre hallgatva mozduljunk meg, divatos szóval érzékenyüljünk, és gyűrjük fel az ing ujját, lássuk meg a kicsinyekben, elesettekben rászorulókban Krisztust.

Kívánom, hogy legyél beoltandó alany a gyümölcsöshöz életre. Sok termésed adjon örömet a világban.

Vágó Laci, Érd

Március 26., péntek - Jn 10,31-42

A zsidók újra köveket ragadtak, s meg akarták kövezni. Jézus megkérdezte tőlük: „Láthattátok, mennyi jót vittem végbe Atyám erejéből. Melyik jótetemért akartok megkövezni?” „Nem jótetedért kövezünk meg – felelték a zsidók –, hanem a káromlásért, azért hogy ember létedre Istenné teszed magadat.” Jézus folytatta: „Hát nincs megírva törvényetekben: Én mondtam: istenek vagytok? Ha már azokat is isteneknek mondta, akikhez az Isten szólt, és az Írás nem veszítheti érvényét, akkor hogy vádolhatjátok káromlással azt, akit az Atya megszentelt és a világba küldött, azért, mert azt mondtam: Isten Fia vagyok? Ha nem Atyám tetteit viszem végbe, ne higgyetek nekem. De ha azokat viszem végbe, akkor ha nekem nem hisztek, higgyetek a tetteknek, hogy végre lássátok és értsétek: az Atya bennem van s én az Atyában vagyok.” Erre ismét el akarták fogni, de kiszabadult közülük közül.

Valaki egyszer azt mondta: „A celebeket sokan lájkolják, de kevesen szeretik, Jézust kevesen lájkolják, de sokan szeretik.” A mondat első felével könnyen egyetértünk, de a második fele már - tapasztalataink alapján - elgondolkoztató. Mit jelent lájkolni, és mit jelent szeretni?

– A lájkolás a felszínnek, a csomagolásnak szól, míg a szeretet a tartalomnak, az értéknek.

– A lájkolás nem kötelez semmire, míg a szeretet elköteleződéssel jár.

Mindezekon túl jusson eszünkbe, hogy katolikus hittanórán mit tanultunk az emberi élet értelméről: „Azért élünk a világon, hogy Istent és szeretetét megismerjük, ezt viszonzzuk, és eljussunk az örök életre.” Ezen gondolatok figyelembe vételével elmélkedjük át a mai szentírási részt, de tegyük hozzá még egy nagyon fontos momentumot is: Miután Jézus megkeresztelkedik a Jordánban, azonnal 40 napos

„lelkigyakorlatra vonul a pusztába” (Lk 4,1-12) Ennek tárgya, hogy eldöntse: Isteni hatalmát felhasználva él-e, vagy lemond arról, és az emberek szolgájává lesz. Lefordítva ezt mai nyelvre: Celeb lesz-e, aki után mindenki fut, vagy megváltó, aki mindenki után „fut”. Jézus választott: Neki nem a látszat, hanem az érték volt a fontos. Azért jött, hogy az Istentől elfordult embert visszafordítsa az Isten felé, és nem azért, hogy az ember rácsodálkozzon Isten „képességeire”.

Ha elolvassuk a mai szentírási rész előzményeit is (Jn 10,22-26), akkor látjuk, hogy arról van szó, hogy Jézust rá akarják venni a nyílt színvallásra, hogy Ő-e a Messiás. **És milyen érdekes az emberi természet: Keresi Istent, de ha rátalál, akkor vagy meghajlik előtte, vagy megkeményedik.**

– Meghajlik az, aki azt keresi, hogy mit akar adni nekünk az Isten, és belesimul az Ő akaratába.

– Megkeményedik az, aki azt mérlegeli, hogy mit vár el Istentől, azaz meg akarja szabni Istennek, hogy mit tehet, és mit tegyen.

Ilyenekkel találkozik Jézus a mai evangéliumi részben, akik nem hagyják, hogy a tények „megzavarják” az álláspontjukat. Ők azok, akik nem sokkal korábban inkább elfogadták volna azt, hogy a „vakon született” nem is volt vak, mint azt, hogy Jézus meggyógyította. (Jn 9)

A farizeusok és írástudók szívesen csináltak volna Jézusból celebet. A sztárcsinálók politikájába belefért volna egy „csodamágus”, aki az ő malmukra hajtja a vizet, akit ki lehet állítani a színpadra, és akit felhasználva még hatékonyabban kordában lehet tartani a népet. Egy olyan ember, aki viszont tükröt tart elénk, akinek a szava a lélekig szól, aki nem kordában tartani, hanem magához emelni akarja az embert, aki úgy viselkedik, ahogy ember nem képes, csak Isten, egy ilyen ember nem fér bele a képbe. Egy ilyen ember megkeményedett szíveket irritálja. Az Isten-keresés belénk van programozva, kivétel nélkül. Az Istennel való találkozást pedig Ő személyesen garantálja mindannyiunk életében. Hogy milyen lesz ez a pillanat vagy folyamat, az viszont nagymértékben rajtunk múlik.

Ha ragaszkodunk a magunk gyártotta istenképhez, aki lehet akár szigorú vagy engedékeny, aki a jót jutalmazza, a rosszat bünteti, akihez nem kell elköteleznie magam, mert hagy „szabadon” élni, aki nem birizgálja a lelkiismeretemet, akivel lehet alkudni, hogy „mit kell tennem azért, hogy ...”, ha ragaszkodunk ehhez a képhez, akkor kiábrándító lesz számunkra a valódi találkozás (már itt a földi életben is). Miért? Mert csak lájkolni szeretnénk Istent, és nem „megismerni és viszonzni az Ő szeretetét”, ahogy a katekézis is írja. Ám a mai szentírási szakasz nem a celebet áhítók reakciójával végződik. Jézus egyszerűen otthagya őket. János ugyan csak 3 mondatot, de 3 nagyon fontos

mondatot ír azokról, akik nem a látszatembert keresték Jézusban: „Ezután Jézus ismét átment a Jordánon túlra, arra a helyre, ahol János először keresztelt, és ott is maradt. Sokan fölkeresték, mert így gondolkodtak: „János ugyan egyetlen csodát sem tett, de amit mondott róla, az mind igaznak bizonyult.” És sokan hittek benne.” Mi vajon melyik táborhoz tartozunk?

Molnár Károly Zsolt, Érd

Március 27., szombat - Jn 11,45-57

A zsidók közül, akik fölkeresték Máriát, sokan látták, amit Jézus végbevitt, és hittek benne. Némelyek azonban elmentek a farizeusokhoz, és hírül vitték, amit Jézus tett. Erre a főpapok és a farizeusok összehívták a főtanácsot, és megkérdezték: „Mit tegyünk? Ez az ember nagyon sok csodát tesz. Ha tovább tűrjük, mindnyájan hinni fognak benne, aztán jönnek a rómaiak, és elpusztítják szentélyünket is, népünket is.” Egyikük, Kaifás, aki abban az évben a főpap volt, így vélekedett: „Nem értitek a dolgot! Nem fogjátok fel, hogy jobb, ha egy ember hal meg a népért, mintsem hogy az egész nép elpusztuljon.” De ezt nem magától mondta, hanem mint főpap megjövendölte, hogy Jézus meghal a népért, s nemcsak a népért, hanem azért is, hogy Isten szétszóródott gyermekeit egybegyűjtse. Ettől a naptól eltökélt szándékuk volt, hogy megölik. Jézus ezért nem járt többé nyíltan a zsidók között, hanem visszavonult a puszta szélén fekvő egyik városba, Efraimba, és ott tartózkodott tanítványaival.

„Látták, amit Jézus tett, és hittek benne.”

A csoda hallatára a Betániában járók különbözően vélekednek, van, aki hisz, van, aki egyből szalad a hivatalos megmondókhoz jelenteni. Tulajdonképpen bármi történik, mi mindent a saját szemüvegünkön keresztül látunk. Ami az egyiknek csak egy gaz, az a másiknak mezei virág. Itt is, aki akar és tud, az hisz és lelkesedik, akinek nincs saját véleménye, az szalad kérni egy véleményt. Nem így van ez ma is? De hiszen még, aki hisz, az is hány féle módon hisz, arról nem is beszélve, hogy mennyire akarja, tudja a hitére feltenni az életét, vagy legalább próbálja a hite szerint alakítani a cselekedeteit, az életét. Láthatjuk, hogy a főtanács, akik politikusok is egyúttal, egyből politikai kérdést csinálnak a csodából és a népszerű tanító megjelenéséből. Nem is tehetnek talán mást, mert aki valamiben nagyon benne él, az óhatatlanul mindenre ki is vetíti azt. Intő jel ez nekünk, hogy kerüljük a politikát, ne foglalkozunk vele többet a szükségesnél, mert az egy nagyon sajátos látásmódot eredményez, amitől még tudatosan is nehéz elszakadni. Ahogy a nagytanácsból csak kevesen - Nikodémus, az arimateai és Gamáiel - tudtak valamennyire elszakadni a pozíciójuk szerinti látásmódtól. Sőt láthatjuk, hogy az evangélista János szintén azonosul a korabeli gondolkodásmóddal, és

elhiszi, hogy aki abban az évben a megválasztott főpap, az jövendölési képességet kap a hivatalához. Erről azért ma - évezredek távlatából - sokan másképpen gondolkodunk. Fontos, hogy az életünket, és a környező világ eseményeit, ne egy speciális, a világ által kínált szemüvegen keresztül lássuk, hanem megtanuljuk - a Jézus tanítása alapján kialakuló - egyéni látásmóddal szemlélni. Ez rendszeres szentírás olvasással, imádsággal, elmélyüléssel, lelkigyakorlatozással, lelkivezetéssel, és mindenképpen sok külső és belső csenddel érhető el. Ahogy az Efraim környékiek szükségét érezték a megtisztulásnak, ez most nekünk - a nagybőjt kapcsán - időszerű lehet. Istenem segíts meghallanom, megértenem, hogy Jézus mit tanácsol konkrétan, személy szerint nekem, és tudjak haladni is ezen az úton.

Singer József és Tili, Székesfehérvár

Március 28. - Virágvasárnap - Mk 11,1-10; Jn 12,12-16 -

Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagé és Betánia táján, az Olajfák hegyénél előreküldte két tanítványát ezzel az utasítással: „Térjete be a szemközti faluba! Mindjárt amikor beértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide! Ha valaki szólna, hogy mit csináltok, mondjátok, hogy Urának van rá szüksége. Erre rögtön elengedi.” El is mentek és megtalálták a szamárcsikót, kint az úton egy kapuhoz kötve. Eloldották. Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki megkérdezte: „Miért oldjátok el a szamarat?” Úgy válaszoltak, ahogy Jézus meghagyta nekik. Erre elengedték őket. A szamárcsikót Jézushoz vezették, ráterítették köntösüket, és ő ráült. Sokan a ruhájukat terítették az útra, mások meg lombos ágakat szórtak eléje, amelyeket a réten vágtak. Az előtte menők, s akik kísérték, ezt zengték: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön! Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa! Hozsanna a magasságban!”

A győztes bevonulása

Régi koroktól kezdve a bevonulás egy városba, a győztes hadvezér ünnepelt menete a város behódolását, tisztelgését, a vezérnek kijáró dicsőítést fejezi ki. A nép és a város vezetői egyöntetűen „leteszik” egojukat, hatalmukat a győztes elé, megadva és átadva neki önmagukat és a várost. A bevonulást hatalomátvétel követi, sokszor új törvények, rendelkezések lépnek életbe, egyszóval gyökeresen megváltoznak a dolgok, a város és a nép egy új rendnek, egy új életnek hódol be, és adja meg magát. Jézus bevonulása átveszi ezt a képet. Jeruzsálem a zsidó kultúra és vallás központja, politikai és társadalmi értelemben is főváros. János megemlíti, hogy pálmaágakat terítették Jézus elé, ami a győzelem, a diadal jelképe volt. Dávid fiának, a király fiának nevezték, más szóval ő a trónörökös, a zsidók új királya. A kép tehát szavakra lefordítva így szól: Jézus, a zsidók

új királya győztesként bevonul a zsidó társadalmi és vallási rend központjába, és átveszi a hatalmat.

Elgondolkodtató, hogy miben volt győztes Jézus... Hiszen kivégezték, mint istenkáromlót, bűnözőt, lázadót. Társai szétfutottak, eszméit gúny, közöny vagy éppenséggel éles kritika és ellenállás verte szét. Jézus már ekkor is tudta, hogy ez a sors vár rá, mégis fontosnak tartotta, hogy felhasználva az ősi képet, bevonuljon. Ráadásul számárháton, egyszerűségben és szelidséggel, ami viszont egyáltalán nem hasonlított a világi hatalmasságok és győztesek bevonulásához.

Jézusról tudjuk, hogy szinte minden tette szimbolikus, és képekben értelmezhető, érthető meg igazán. Emiatt örök érvényű, mert ezek a képek a bennünk lévő ősi, mélyen rejtőző képekre rezonálnak, és a gyökerek szintjén fejtik ki hatásukat. Felszínesen nézve meglehetősen ellentmondásos a helyzet, hiszen látszólag senki sem hódolt be Jézusnak, sőt maga Jézus tudja jól, hogy ki fogják végezni, és sem világi, sem vallási értelemben nem lesz győztes. Legalábbis az „evilágnak” nevezett helyen nem, amit sokszor szembeállít az Isten országának nevezett hellyel. Azzal a hellyel, amit számtalan hasonlatában és képében az élet új rendjének, az új Égnek és új Földnek nevez - ami a teremtés kezdete óta el van készítve az ő követőinek, és ami bennünk van, köztünk van, ha szellemi utunkon elérünk oda, ahova Jézus és tanítása vezet. Ennek a szellemi útnak születéstől a halálig csak egy célja van: eljutni abba az országba, állapotba, ahol Jézus és az ő igazsága az egyeduralkodó - ahova valójában bevonult, és átvette a hatalmat. Az egész embernek, testnek, léleknek, szellemnek együtt kell eljutnia ebbe az állapotba, országba. A teljes embernek kell behódolnia Jézus előtt, átadva neki a hatalmat, a szellemi irányítást. Azt is tudjuk, hogy Isten országa nemcsak bennünk, hanem közöttünk is jelen van, ha Jézus nevében vagyunk együtt. Ez a „behódolás” tehát a közösségekre, egyházakra, felekezetekre is igaz kell, hogy legyen. Mindegy, hogy ketten-hárman, vagy akárhány millióan tartoznak Jézushoz.

Azonban még egy fontos dologban más Jézus „bevonulása”. Ő nemcsak átveszi az irányítást, hanem meg is változtatja, újjá is teremti az országát. Megtisztítja, meggyógyítja azokat, akik hozzá tartoznak. Az ő törvényei, rendelkezései nem külső, a legyőzöttekre kényszerített szabályok, hanem belülről átforgató, tisztító, megújító erők. Ezért nem ellenállást vált ki a „behódoltakból”, hanem boldogságot ad, és valódi, emberhez méltó hazatalálást az örök otthonba.

Dombi János, Székesfehérvár

Március 29., hétfő - Jn 12,1-11

Hat nappal húsvét előtt Jézus Betániába ment, ahol Lázár lakott, akit feltámasztott a halálból. Ott vacsorát rendeztek neki. Márta felszolgált és Lázár is a vendégek

közt volt. Mária vett egy font valódi nárduszból készült, drága olajat, megkent vele Jézus lábát és megtörölte a hajával, a ház betelt az olaj illatával. Az egyik tanítvány, az iskarióti Júdás, aki elárulta, méltatlankodott miatta: „Miért nem adták el inkább az olajat 300 dénárért, s miért nem osztották szét a szegények közt?” De nem azért beszélt így, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem mert tolvaj volt: ő kezelte a pénzt és eltulajdonította, amit rábíztak. Jézus így szólt: „Hagyd békén! Hadd tegye, hiszen temetésem napjára teszi. Szegények mindig vannak veletek, de én nem leszek mindig veletek.” Amikor megtudták, hogy ott tartózkodik, a zsidók közül sokan elmentek, nemcsak Jézus kedvéért, hanem hogy Lázárt is lássák, akit feltámasztott a halálból. Erre a főpapok elhatározták, hogy Lázárt is megölik, mert miatta sok zsidó elment oda, és hitt Jézusban.

A mai evangéliumi részben (talán a Mk 14,3-9-ben még hitelesebb leírásban szerepel ez a történet) egy bűnös asszony Jézus fejére önt egy méregdrága illatszert. Meg is kapja mindkettőjük ezért a kritikát, Jézus azonban teljesen más megvilágításba helyezi ezt a cselekedetet és annak elfogadását is. Ha végig gondoljuk az életünket, mi is gyakran válunk szereplőivé hasonló eseményeknek. Vagy úgy, hogy minket ér dicséret, nekünk köszönnek meg valamit, vagy úgy, hogy mi vagyunk hálásak valaki életéért, tetteiért, kedvességéért, de sajnos talán leggyakrabban a kritikus közönség szerepében találjuk magunkat, amikor rosszállásunkat fejezzük ki, ha valakit kiemelnek, megdicsérnek. Persze van ennek az utóbbinak bőven alapja, hiszen gyakran a hatalmon lévők, a politikusok kapják a „dicséretet”, „elismerést”, mert ők irányítanak, diktálnak, náluk a hatalom és a pénz, tehát a kegyeikért megy a hajtás.

Van azonban értéke, létjogosultsága a hétköznapi, tényleges teljesítmény, kedvesség, elismerésének is. Milyen rideggé válhatnak kapcsolataink, ha nem tudnánk őszintén megköszönni szüléinknek, párunknak, gyermekeinknek, a minket erősítő, támogató embereknek a szeretetét, szolgálatát? Ráadásul minket is erősít - még ha nem is ez lebeg a szemünk előtt cselekvés közben -, ha észreveszik és értékelik szolgálatainkat.

Vagyis nem maga a hála, a köszönet kifejezése a probléma, hanem ha ez nem őszinte, és nem érdekmentes.

Javasolom, hogy olyan szemmel nézzük Jézus esetét és a mi életünk eseményeit is, amivel az igazi, mély, tiszta értékeket vehetjük észre!

Magyar László, Székesfehérvár

Március 30., kedd - Jn 13,21-33, 36-38

E szavak után Jézusnak mélyen megrendült a lelke, s megerősítette: „Bizony, bizony, mondom nektek: Egyikőtök elárul.” Erre a tanítványok egymásra néztek,

mert nem tudták, melyikükről mondta. A tanítványok közül az egyik, akit kedvelt Jézus, az asztalnál Jézus mellett ült. Simon Péter intett neki és kérte: „Kérdezd meg, kiről beszél.” Erre Jézus keblére hajolt és megkérdezte: „Uram, ki az?” Jézus így felelt: „Az, akinek a bemártott falatot adom.” Ezzel bemártotta a falatot, fogta és az áruló Júdásnak nyújtotta, az iskarióti Simon fiának. A falat után rögvest belézállt a sátán. Jézus csak ennyit mondott neki: „Amit tenni akarsz, tedd meg mielőbb!” De az asztalnál ülők közül senki sem értette, miért mondta neki. Mivel Júdás kezelte a pénzt, némelyek azt gondolták, hogy Jézus megbízta: „Vedd meg, amire az ünnepen szükségünk lesz.” Vagy hogy adjon valamit a szegényeknek. Mihelyt átvette a falatot, Júdás nyomban elment. Éjszaka volt.

Júdás, Péter - árulás, megtagadás

A nagykeddi evangélium már az utolsó vacsora legkomorabb részletét eleveníti fel. Az emberi közösségeknek sajnos mindig része volt az árulás, meghasonlás, megtagadás. Fiatalabb koromban nagyon megütköztem azon, ha egy híres regényben kitudódott az áruló neve, akár a várvédők között, akár a grundon, vagy ha egyházon belül lett valaki ügynök, besúgó. A megvetés és a gyűlölet hamar véleményt alkotott, de mikor jobban utána olvastam, akkor jöttem rá, hogy mindegyik árulás mögött van egy kisebb tragédia, félelem vagy fenyegetés és kényszerítés, a hit és a biztonság elvesztése. Jézus, bár előre látta barátai gyengeségét, türelmes és megbocsátó volt, fontosabb volt neki, hogy közössége egyben maradjon, tovább éljen. Júdás - aki szerette a pénzt és talán szikárius volt, többet várt Jézustól - nem tudott megbirkózni tettével. Péter - a mindig fogadkozó - még fel tudott állni többszöri megbotlásából, és bizalommal indult újra mestere után. Sokszor úgy vagyunk mi is, mint Péter. Ha nem is követünk el teljes árulást, komoly helyzetben a „kényelmes” tagadást választjuk. Tegyük fel a kérdést magunknak: táplálom-e nap mint nap a hitem, erősítem-e emberi kapcsolataimat, hogy ne kelljen megtagadni a jézusi utat?

Bognár Péter, Székesfehérvár

Március 31., szerda - Mt 26,14-25

Ekkor a tizenkettő közül az egyik, a karióti Júdás, elment a főpapokhoz, és ezt kérdezte tőlük: „Mit adtok nekem, ha kezetekre adom?” Azok harminc ezüstöt fizettek neki. Attól kezdve már csak a kedvező alkalmat kereste, hogy kiszolgáltassa nekik.

Az utolsó vacsora.

A kovásztalan kenyér ünnepének első napján a tanítványok ezzel a kérdéssel fordultak Jézushoz: „Hogy akarod, hol készítsük el neked a húsvéti vacsorát?” Így felelt: „Menjete be a városba ehhez meg ehhez, és mondjátok meg neki, hogy a Mester

üzeni: Közel az időm, nálad költöm el tanítványaimmal a húsvéti vacsorát.” A tanítványok úgy tettek, ahogy Jézus meghagyta nekik, elkészítették számára a húsvéti bárányt. Amikor beesteledett, asztalhoz ült a tizenkét tanítvánnyal. Vacsora közben megszólalt: „Bizony m ondodom nektek, egyiketek elárul.” Erre igen elszomorodtak és sorra megkérdezték: „Csak nem én vagyok az, Uram?” „Aki velem egyszerre nyúl a tálba, az árul el” – felelte. „Az Emberfia ugyan elmege, amint megírták róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja. Jobb lett volna neki, ha meg sem születik.” Erre Júdás, az árulója is megkérdezte: „Csak nem én vagyok az, mester?” „Magad mondtad” – válaszolta.

Vajon Jézus milyen szempontok alapján választotta ki a tanítványokat? Ha rá kell vágnom a választ, azt mondom, hogy azokat választotta, akik majd a leghűségesebben követik Őt, és a leghatékonyabban hirdetik tanítását. Akkor viszont hogyan került közéjük Júdás? Jézus tévedett vele kapcsolatban? Félreismerte őt? Vagy azért választotta, hogy - mint a katolikus tanítás mondja - beteljesítse az írásokat? A 27. fejezetben Máté evangélista is visszautal Jeremiásra a 30 ezüstpénzzel kapcsolatban. Tudjuk, a 12 tanítvány Izrael 12 törzsét jelképezte. Jézus azon szándékát szimbolizálta, hogy amit mond, azt Izrael egészének mondja. Júdás „meghívása” számomra azt jelenti, hogy Jézus nem csak a jószándékúakat, nyíltszívűeket szólítja meg. Hanem a megkeseredetteket, a rossz szándékúakat is. Jézusnak, Istennek mindenkire és mindenhez köze van. A nehéz esetekhez, a reménytelenekhez is. Nekem szinte mindig van újabb és újabb ötletem, hogy - általában másoknak - mit kellene mondaniuk, tenniük az ilyen emberekkel. Nem adom fel... Jézus ebben a részben azt mutatja meg, hogy abból a helyzetből sem menekül el, ahol már nincs ötlete. Jézus - talán kezdettől fogva - akarta, hogy szembesüljön ezzel a helyzettel. Az életének része legyen. Nem tudta, mit tehetne Júdással, Júdásért. De vállalta ennek a helyzetnek a következményeit, még akkor is, ha az életébe került. Mustó Péter mondja, hogy „a megszegyenülésben is benne van Isten, azt is Isten teremtette.” (Érted vagyok, 2019. április) Többen tiltakoznak ez ellen. És amikor kiszolgáltattak, meg alázottak, vesztesnek, tehetetlennek érzem magam, az én zsigeri reakcióm is az, hogy Jézus már nincs mellettem. Szeretném nemcsak az eszemmel tudni, hogy Isten jelen van ott is, ahol mások helyzetét, vagy éppen a magamét kilátástalannak látom, a jelenléteket haszontalannak gondolom.

Ha már nincs más lehetőségem, a tehetetlenségemben, reménytelenségemben is megjeleníthetem Jézust.

Tanos Gábor, Székesfehérvár